

**BRL9500-W**

**Datum: xx-xx-xxxx**

Conceptversie: 2 december 2023

## **NATIONALE BEOORDELINGSRICHTLIJN**

**voor het NL-EPBD®-procescertificaat voor**

**‘ENERGIEPRESTATIE GEBOUWEN’**

**NL-EPBD®-procescertificaat voor het bepalen van de energieprestatie van  
woningen en woongebouwen**

Vastgesteld door het CCvD van de  
Stichting InstallQ op xx-xx-xxxx

Aanvaard door de  
Stichting Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw op xx-xx-xxxx

Bindend verklaard door de  
Stichting InstallQ per xx-xx-xxxx

Aanvaard door de Raad voor Accreditatie op xx-xx-xxxx

**Algemene informatie bij deze uitgave**

De BRL9500 biedt bedrijven en organisaties de mogelijkheid zich te laten certificeren voor de werkzaamheden die leiden tot het opstellen van een energieprestatie-rapport van gebouwen waarin de energieprestatie van een gebouw is vastgelegd. Deze energieprestatie moet op verschillende momenten worden vastgesteld, bij aanvragen voor een Omgevingsvergunning meldingen in het kader van de Wet Kwaliteitsborging Bouwen, bij oplevering en in het kader van verkoop of verhuur. In alle gevallen geldt dat dit rapport slechts kan worden afgegeven door een bedrijf dat beschikt over een NL-EPBD certificaat, afgegeven op basis van de BRL9500.

De BRL9500-W is opgesteld door de Technische Commissie TC 9500, onder verantwoordelijkheid van het Centraal College van Deskundigen (CCvD) van schemabeheerder Stichting InstallQ.

**Toelichting**

Op de website van InstallQ [www.InstallQ.nl](http://www.InstallQ.nl) is zowel de samenstelling van de TC 9500 als het CCvD te raadplegen.

**Status BRL**

De BRL9500-W is een door de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB) aanvaarde nationale beoordelingsrichtlijn, waarin certificatieschema's zijn beschreven die worden gehanteerd door elke certificatie-instelling die daarvoor door de Raad voor Accreditatie (RvA) is geaccrediteerd. Accreditatie door de RvA houdt in dat de uitvoering van het certificatieschema door de geaccrediteerde certificatie-instelling voldoet aan de eisen van NEN-EN-ISO/IEC17065.

De BRL9500-W: 2024 vervangt de BRL9500-W van 28 november 2019, inclusief Wijzigingsblad van 1 februari 2023. Alle certificaathouders dienen per 1 juli 2024 volgens de BRL9500-W: 2024 te werken. Alle certificaathouders dienen binnen één jaar na wettelijke aanwijzing van deze BRL over een nieuw certificaat te beschikken. Certificaten afgegeven voor de BRL9500-W van 28 november 2019 en het Wijzigingsblad van 1 januari 2023 verliezen hun geldigheid een jaar na wettelijke aanwijzing van de BRL.

CONCEPT

<b>INHOUDSOPGAVE</b>	<b>pagina</b>
<b>1. INLEIDING</b>	<b>6</b>
1.1 Gebruik van de BRL	6
1.2 Aard van de kwaliteitsverklaring	6
1.3 Leesaanwijzingen	6
1.4 Termen en definities	6
<b>2. ONDERWERP EN DOEL VAN CERTIFICATIE</b>	<b>12</b>
2.1 Onderwerp	12
2.2 Doel	13
<b>3. EISEN TE STELLEN AAN HET ENERGIEPRESTATIE-RAPPORT</b>	<b>14</b>
3.1 Eisen aan het energieprestatie-rapport	14
3.2 Overige eisen	15
<b>4. EISEN AAN DE WERKZAAMHEDEN</b>	<b>16</b>
4.1 Vakbekwaamheid	16
4.1.1 Bijscholing	16
4.1.2 Intrekken vakbekwaamheid	16
4.2 Representativiteit	17
4.3 Te verrichten activiteiten	17
4.3.1 Informeren opdrachtgever	18
4.3.2 Opname	19
4.3.3 Meerekenen later aangebrachte verbeteringen (bestaand)/( herlabelen)	22
4.3.4 Berekening van de energieprestatie	23
4.3.5 Registratie	23
4.3.6 Levering van het energieprestatie-rapport	24
4.3.7 Projectdossier	24
<b>5. EISEN TE STELLEN AAN DE CERTIFICAATHOUDER</b>	<b>26</b>
5.1 Inschrijving bij Kamer van Koophandel	26
5.2 Inloggegevens registratiesysteem	26
5.3 Personeel	26
5.4 Hulpmiddelen en instrumenten	26
<b>6. INTERNE KWALITEITSBEWAKING</b>	<b>28</b>
6.1 Interne audits	28
6.2 Kwaliteitshandboek	30
6.3 Kwaliteitsbeleid	30
6.4 Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden	31
6.5 Geheimhouding	31
6.6 Beschrijving van procedures	31
6.7 Procedure-eisen	31
6.7.1 Beheersing van de vakbekwaamheid	31
6.7.2 Documentenbeheer	32
6.7.3 Projectenregistratie	32
6.7.4 Projectdossier	33
6.7.5 Klachtenbehandeling	33
<b>7. EXTERNE KWALITEITSBEWAKING</b>	<b>34</b>
7.1 Toelatingsprocedure	34
7.1.1 Organisatiegericht onderzoek, omvang	34
7.1.2 Organisatiegericht onderzoek, inhoud	35
7.1.3 Projectgericht toelatingsonderzoek, omvang	35

7.1.4	Projectgericht onderzoek, inhoud	35
7.1.5	Rapportage	36
7.1.6	Afgifte van het certificaat	36
7.1.7	Overstappen naar een andere certificatie-instelling	37
7.2	Vervolgcontroles	37
7.2.1	Organisatiegerichte vervolgcontrole, omvang	37
7.2.2	Organisatiegerichte vervolgcontrole, inhoud	38
7.2.3	Projectgerichte vervolgcontrole, omvang	38
7.2.4	Projectgerichte vervolgcontrole, inhoud	41
7.2.5	Rapportage	41
7.2.6	Afwijkingen en sancties	41
7.3	Eisen aan de bekwaamheid van personeel van de certificatie-instelling	43
7.3.1	Auditor (organisatiegerichte controles)	43
7.3.2	Inspecteur (projectgerichte controles)	43
7.3.3	Beslisser	44
7.3.4	Reviewer	44
7.4	Klachtenbehandeling door certificatie-instelling	44
7.5	Rapportage aan InstallQ	44
<b>8.</b>	<b>EISEN TE STELLEN AAN HET CERTIFICAAT</b>	<b>45</b>
8.1	Certificaathouder	45
8.2	Subdeelgebied	45
8.3	Uitvoering van het certificaat	45
8.4	Geldigheidsduur	45
<b>9.</b>	<b>GEBRUIK VAN HET CERTIFICAAT EN HET CERTIFICATIEMERK</b>	<b>46</b>
<b>10.</b>	<b>SCHORSING, INTREKKING EN OPSCHORTING VAN HET CERTIFICAAT</b>	<b>46</b>
10.1	Schorsing	46
10.2	Intrekking	47
10.3	Fraude individuele adviseur	47
10.4	Opschorting	48
<b>11.</b>	<b>REFERENTIES</b>	<b>49</b>

  

<b>BIJLAGE 1</b>	<b>MODEL VAN HET CERTIFICAAT</b>	
<b>BIJLAGE 2a</b>	<b>EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN DE EP-W/B ADVISEUR</b>	
<b>BIJLAGE 2b</b>	<b>EISEN AAN DE VAKBEKWAAMHEID VAN DE EP-W/D ADVISEUR</b>	
<b>BIJLAGE 3</b>	<b>EISEN AAN HET PROJECTDOSSIER</b>	
<b>BIJLAGE 4</b>	<b>CHECKLIST INFORMATIE OPDRACHTGEVER (NIET LIMITATIEF)</b>	
<b>BIJLAGE 5</b>	<b>TE VERZAMELEN BEWIJSMATERIAAL TIJDENS BOUW/RENOVATIE</b>	
<b>BIJLAGE 6a</b>	<b>MEE TE WEGEN MAATREGELN IN HET KADER VAN HERLABELN</b>	
<b>BIJLAGE 6b</b>	<b>NIET TOEGESTANE MEE TE WEGEN MAATREGELN IN HET KADER VAN HERLABELN</b>	

## **1. INLEIDING**

### **1.1 Gebruik van de BRL**

In deze beoordelingsrichtlijn zijn de eisen opgenomen, zoals deze bij de behandeling van een aanvraag c.q. de instandhouding van een kwaliteitsverklaring voor het bepalen van de energieprestatie van woningen en woongebouwen worden gehanteerd door de certificatie-instellingen, die hiervoor door de Raad voor Accreditatie<sup>1</sup> zijn geaccrediteerd.

De beoordelingsrichtlijn bevat niet alleen eisen waaraan de certificaathouder moet voldoen, maar ook eisen waaraan de certificatie-instelling moet voldoen.

Tezamen met het certificatiereglement (van de certificatie-instelling), vormt de BRL9500-W een zogenoemd ‘certificatieschema’ waarvan InstallQ eigenaar is.

Om de BRL9500-W te mogen gebruiken heeft de certificatie-instelling een gebruiks-overeenkomst met InstallQ, een licentieovereenkomst gesloten met de exploitant van het NL-EPBD-merk en de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB).

### **1.2 Aard van de kwaliteitsverklaring**

De kwaliteitsverklaringen die op grond van de BRL worden afgegeven, worden aangeduid als: NL-EPBD® procescertificaat.

### **1.3 Leesaanwijzingen**

Waar in deze BRL de term EP-W adviseur wordt gebruikt betreft dit zowel de EP-W/Basis als de EP-W/Detail adviseur. Daar waar nodig worden de afzonderlijke functies genoemd.

De in deze beoordelingsrichtlijn opgenomen opmerkingen zijn normatief, de toelichtingen zijn informatief.

### **1.4 Termen en definities**

#### Basisopname

De basisopname is de opname die gedaan wordt als de detailopname niet mogelijk is door het ontbreken van gedetailleerde invoergegevens. Uitgangspunt is dat de informatie visueel waarneembaar is of op een andere wijze eenvoudig te achterhalen. De werkwijze bij de basisopname wordt beschreven in de ISSO publicatie 82.1 [2].

#### Beheerder van het landelijke gegevensbestand, EP Online

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ([www.rvo.nl](http://www.rvo.nl)) beheert het landelijk gegevensbestand van energieprestaties van gebouwen, EP Online. Energieprestatie-adviseurs registreren hier de door hen opgestelde energieprestatie-rapporten inclusief de vastgestelde energieprestatie. Certificatie-instellingen maken gebruik van de door RVO verstrekte gegevens uit dit gegevensbestand in het kader van hun controlewerkzaamheden (organisatiegericht en projectgericht).

---

<sup>1</sup> Deze accreditatie door de Raad voor Accreditatie vindt plaats op basis van NEN-EN-ISO/IEC 17065:2012 Conformiteitsbeoordeling - Eisen voor certificatie-instellingen die certificaten toekennen aan producten, processen en diensten’.

# ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

## Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

### BENG-eisen

De wettelijke eisen die bij vergunningaanvragen of meldingen voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, aan de energieprestatie worden gesteld en leiden tot Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) (zie ook definitie energieprestatie-rapport).

### Detailopname

De detailopname is de opname die gedaan wordt als gedetailleerde invoer informatie over het gebouw beschikbaar is. De werkwijze bij de detailopname wordt beschreven in ISSO publicatie 82.1 [2].

### DOP (Declaration of Performance)

Een DOP is een prestatieverklaring in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 305/2011 (Verordening Bouwproducten). Conform deze richtlijn neemt de fabrikant met het opstellen van de prestatieverklaring de verantwoordelijkheid op zich dat het bouwproduct aan de in de DOP opgegeven prestaties voldoet.

### Energielabel:

Het energielabel wordt automatisch gegenereerd bij registratie van het energieprestatie-rapport in EP Online.

### Energieprestatie

De energieprestatie berekend op basis van de NTA 8800 [4], onder standaard omstandigheden, en waarvan de uitkomsten zijn opgenomen in het energieprestatie-rapport.

### Energieprestatie-indicator

Eén of meer parameters die bij de energieprestatie-berekening als output gegenereerd worden.

### Energieprestatie-rapport

In het energieprestatie-rapport is de energieprestatie vastgelegd van een woning of woongebouw. Het energieprestatie-rapport levert alle parameters die inzichtelijk maken wat de energieprestatie van een woning of woongebouw is en waarmee een opdrachtgever kan toetsen of de energieprestatie van een woning of woongebouw voldoet aan de BENG-eisen.

Verplichte parameters zijn:

- EP1: de energiebehoefte in kWh/m<sup>2</sup> gebruiksoppervlakte per jaar);
- EP2: het primair fossiel energiegebruik in kWh/m<sup>2</sup> gebruiksoppervlakte per jaar;
- EP3: het aandeel hernieuwbare energie uitgedrukt in een percentage.

Daarnaast vermeldt het energieprestatie-rapport het energielabel (letter), gebaseerd op EP2, de netto-warmtevraag, het risico op oververhitting (TO<sub>juli</sub>-indicator) en hoe de netto warmtebehoefte zich verhoudt tot de Standaard voor Woningisolatie.

### Energieprestatie-rapport – vergunningsaanvraag of meldingsplicht

Dit energieprestatie-rapport wordt opgesteld in het kader van een aanvraag voor een vergunning of melding in het kader van de bouwregelgeving. Aan de hand van deze berekening kan de toezichthouder (Bouw- of Woningtoezicht of kwaliteitsborger) toetsen of de energieprestatie

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

van de te bouwen of te renoveren woning of het woongebouw voldoet aan de door de overheid minimaal gestelde energieprestatie-eisen.

Energieprestatie-rapport - oplevering

Dit energieprestatie-rapport wordt opgesteld nadat een woning of woongebouw is gebouwd of gerenoveerd, op basis van de staat of situatie bij oplevering. Aan de hand van dit rapport kan de toezichthouder (Bouw- of Woningtoezicht of kwaliteitsborger) toetsen of gebouwd of gerenoveerd is, conform de vergunningsaanvraag en of bij oplevering voldaan wordt aan de door de overheid minimaal gestelde energieprestatie-eisen.

Energieprestatie-rapport - bestaand

Dit energieprestatie-rapport wordt opgesteld in het kader van de eis om bij verkoop of verhuur van bestaande woningen of woongebouwen een energielabel aan de nieuwe huurder of koper te overhandigen. Het energielabel mag bij overhandiging maximaal 10 jaar oud zijn.

*Opmerking*

Dit energieprestatie-rapport kan ook voor andere doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor het bepalen van de huurpunten in het kader van het WoningWaarderingsStelsel (WWS).

Energieprestatievergoeding (EPV)

De vergoeding die verhuurders, naast de huur en servicekosten, mogen vragen aan huurders bij het zeer energiezuinig maken van huurwoningen tot het niveau van de BENG-eisen of de Standaard voor Woningisolatie.

EP-W/B adviseur

Een persoon die vakbekwaam is een energieprestatie-rapport op te stellen en te registreren volgens de basisopname volgens hoofdstuk 4 van deze BRL, en die voldoet aan de eisen van bijlage 2a.

EP-W/D adviseur

Een persoon die vakbekwaam is een energieprestatierapport op te stellen en te registreren volgens de basis- of detailopname volgens hoofdstuk 4 van deze BRL, en die voldoet aan de eisen van bijlage 2b.

EP-W adviseur

Een persoon die voldoet aan de eisen voor een EP-W/B adviseur of EP-W/D adviseur.

EP-U/B adviseur

Een persoon die vakbekwaam is een energieprestatie-rapport op te stellen en te registreren volgens de basisopname volgens hoofdstuk 4 van BRL9500-U. De EP-U/B adviseur voldoet aan de eisen in bijlage 2a.



# ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

## Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

### EP-U/D adviseur

Een persoon die vakbekwaam is een energieprestatie-rapport op te stellen en te registreren volgens de basis- of detailopname volgens hoofdstuk 4 van BRL9500-U. De EP-U/D voldoet aan de eisen in bijlage 2b.

### Fraude

In het kader van deze BRL wordt onder fraude verstaan het moedwillig afwijken van de bepalingen in de BRL, inclusief het opnameprotocol (ISSO-publicatie 82.1 [2]). Fraude kan worden vastgesteld in het kader van de controles die door de certificatie-instellingen worden uitgevoerd, of in een gerechtelijke procedure al dan niet volgend op een melding bij RVO en/of de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILenT).

### Gecontroleerde kwaliteitsverklaring

Een gecontroleerde kwaliteitsverklaring is een kwaliteitsverklaring die door Bureau Controle en Registratie Gelijkwaardigheidsverklaringen (BCRG) positief is beoordeeld waar het gaat om de voor de energetische prestatie relevante kenmerken van het product/systeem. Gecontroleerde kwaliteitsverklaringen worden opgenomen in een door BCRG beheerde database.

#### Toelichting

Een kwaliteitsverklaring is een verklaring dat een product bepaalde eigenschappen heeft die bepaald zijn conform een algemeen geaccepteerde norm of bijlage van een norm. In het kader van de Energieprestatieberekening gaat het om eigenschappen of productkarakteristieken die gebruikt kunnen worden in de berekeningsmethodiek (NTA 8800). Een EMG-verklaring waar het gaat om de energieprestatie op gebiedsniveau, opgesteld op basis van bijlage P van de NTA 8800 valt hier ook onder.

### Gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring

Een gecontroleerde gelijkwaardigheidsverklaring is een gelijkwaardigheidsverklaring die door BCRG positief is beoordeeld, waar het gaat om de uitgevoerde toetsing aan de vigerende toetsingskaders (NTA 8800) op minimale gelijkwaardigheid van een product of systeem op het aspect energiezuinigheid.

#### Toelichting

Een gelijkwaardigheidsverklaring is een schriftelijke verklaring waarin wordt aangetoond dat alternatieve systeemkeuzen en/of producten, die in het kader van de vigerende toetsingskaders niet worden gewaardeerd, tenminste dezelfde mate van veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu bieden als bedoeld in genoemde toetsingskaders en relevante, aanpalende documenten.

### Gevol klassen

In 2024 wordt de Wet Kwaliteitsborging gefaseerd ingevoerd Vanaf dat moment is een technische bouwactiviteit voor bouwwerken in gevolgklasse 1 (nieuwbouw) meldingsplichtig. De meldingsplicht bestaat uit een bouwmelding en een gereedmelding Een kwaliteitsborger

## ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

### Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

controleert die activiteit onder het stelsel van kwaliteitsborging. Onder gevolgklasse 1 vallen onder andere eengezinswoningen, woonboten en vakantiehuisjes (zie [www.iplo.nl](http://www.iplo.nl)).

#### Opnamedatum

Dit is de datum waarop de gegevens worden opgenomen op basis waarvan de energieprestatie wordt vastgesteld. In de situatie van “oplevering” en “bestaand” betreft het de datum waarop de adviseur de woning of het woongebouw bezoekt. Bij de “vergunningsaanvraag” is de opnamedatum gelijk aan de registratiedatum.

#### Opnameprotocol

De ISSO-publicatie 82.1 [2] bevat het opnameprotocol dat de EP-W adviseur moet gebruiken om een energieprestatierapport op te stellen voor een woning of woongebouw.

#### Primair fossiel energiegebruik

Dit is het energiegebruik van de woning of het gebouw uitgedrukt in benutting van fossiele bronnen en uitgedrukt in de primaire fossiele energie-indicator en één van de energieprestatie-indicatoren, die via de software gegenereerd wordt. De uitkomst van deze indicator wordt als basis gebruikt om te beoordelen bij toetsing door de CI of de uitkomst van de berekening, uitgedrukt in kWh per m<sup>2</sup> gebruiksoppervlak per jaar, voldoende nauwkeurig is (zie paragraaf 7.2.6.2).

#### *Opmerking*

Primair fossiel energiegebruik (EP2) is de indicator die gebruikt kan worden om te toetsen of het gebouw voldoet aan de BENG2-eis. Bij de berekening van het primair fossiel energiegebruik van een woonfunctie, woongebouw of logiesfunctie niet gelegen in een logiesgebouw wordt, als energiemaatregelen op gebiedsniveau van toepassing zijn, gerekend met forfaitaire waarden voor deze maatregelen.

#### Registratiedatum

Dit is de datum waarop de gegevens die nodig zijn voor het vaststellen van een energielabel worden geregistreerd bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

#### Schriftelijk

Weergave op papier of digitaal.

#### Standaard omstandigheden

De in het kader van deze BRL berekende energieprestatie wordt vastgesteld onder standaard omstandigheden zoals omschreven in de NTA 8800 [4], dat wil zeggen zonder de specifieke locatie of het individuele gebruikersgedrag mee te nemen.

#### Seriematige nieuwbouw- of renovatieprojecten

Projecten met woningen die in één bouwstroom zijn of worden gebouwd of gerenoveerd en die gelijktijdig worden opgenomen en geregistreerd.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Standaard voor woningisolatie

De ‘Standaard voor woningisolatie’ geeft aan wanneer een woning goed genoeg is geïsoleerd om (aard)gasvrij te kunnen worden. De Standaard is een referentie voor een maximale netto-warmtebehoefte van een woning en staat weergegeven in de toelichting bij het energielabel.

Woning

Een individuele woning, gebouw of gedeelte daarvan met een woonfunctie als bedoeld in bijlage 1B van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving [5], of een gebouw of gedeelte daarvan met een logiesfunctie niet gelegen in een logiesgebouw als bedoeld in bijlage 1B van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving [5]

Woongebouw

Een gebouw of gedeelte daarvan met uitsluitend woonfuncties of nevenfuncties daarvan, waarin meer dan één woonfunctie ligt die is aangewezen op een gemeenschappelijke verkeersroute. Beneden-bovenwoningen (BeBo) betreffen een bijzondere categorie gestapelde woningbouw. Dit zijn woningen in een woongebouw. De woningen kunnen zowel een gezamenlijke verkeersruimte, als ieder een eigen toegang aan de straat hebben.

CONCEPT

## **2. ONDERWERP EN DOEL VAN CERTIFICATIE**

### **2.1 Onderwerp**

De BRL9500-W omvat de eisen die worden gesteld aan de te bepalen energieprestatie van een woning of woongebouw op grond van de eisen in de Omgevingsregeling [1]. Hierin wordt bepaald dat de energieprestatie van een woning of woongebouw wordt opgenomen en geregistreerd door een adviseur werkzaam voor een certificaathouder en volgens de voorschriften in de BRL9500-W. Het bij de bepaling van de energieprestatie gebruikte rekenprogramma is geattesteerd en voldoet aan de BRL9501 [3].

De BRL9500-W onderscheidt twee subdeelgebieden:

1. Energieprestatie-rapport woningen of woongebouwen, basisopname;
2. Energieprestatie-rapport woningen of woongebouwen, detailopname.

Bedrijven kunnen zich laten certificeren voor de basisopname en/of voor de detailopname.

#### *Opmerking 1*

In hoofdstuk 6.4 van het Besluit Bouwwerken Leefomgeving (BBL) [5] is vastgelegd wanneer er een energielabel beschikbaar moet zijn en welke eisen hieraan worden gesteld. In hoofdstukken 3 en 4 van het BBL zijn de eisen aan de energiezuinigheid voor respectievelijk bestaande bouw en nieuwbouw opgenomen.

#### *Opmerking 2*

Als in een gebouw zowel woonfuncties als utiliteitsfuncties aanwezig zijn, splitst de adviseur de opname en berekeningen in een woning- en een utiliteitsbouwgedeelte. Voor woningen met een kleine utiliteitsfunctie geldt dat als de gesommeerde gebruiksoppervlakte van de andere label-plichtige gebruiksfunctie(s) in of aan de woning niet meer dan de helft is van de totale gebruiksoppervlakte van de woonfunctie in het gebouw en niet meer dan 50 m<sup>2</sup> is, het energieprestatie-rapport wordt opgesteld alsof de gehele woning (inclusief de andere functie) een woonfunctie heeft. In alle andere situaties zijn separate energieprestatierapporten nodig voor woonfunctie(s) enerzijds en andere gebruiksfunctie(s), vallend onder utiliteitsbouw anderzijds.

#### *Opmerking 3*

Recreatiewoningen vallen in principe onder de BRL9500-W. Recreatiewoningen gelegen in een logiesgebouw waarbij meer dan één recreatiewoning is aangewezen op een gezamenlijke verkeersroute, moeten worden opgenomen volgens de BRL9500 voor de Utiliteitsbouw (BRL9500-U)

**2.2 Doel**

Het doel van de certificatie is dat bedrijven kunnen beschikken over een certificaat op basis van hoofdstuk 8 van deze BRL. Met het afgeven van dit certificaat verklaart een onafhankelijke deskundige, de certificatie-instelling, dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat de energieprestatie-rapporten die gecertificeerde bedrijven afgeven blijvend voldoen aan de in deze BRL vastgelegde kwaliteitseisen. De bedrijven staan hiertoe onder toezicht van de certificatie-instelling.

CONCEPT

### **3. EISEN TE STELLEN AAN HET ENERGIEPRESTATIE-RAPPORT**

De certificaathouder levert aan zijn opdrachtgever een gecertificeerde dienst, die bestaat uit het verrichten van werkzaamheden leidend tot het aan de opdrachtgever verstrekken van een energieprestatie-rapport, waarin de energieprestatie onder Standaard omstandigheden is vastgelegd van een woning en/of een woongebouw.

#### **3.1 Eisen aan het energieprestatie-rapport**

Energieprestatie-rapporten worden onder andere opgesteld ten behoeve van:

- Bouwmeldingen (gevolgklasse 1 Omgevingswet) en vergunningsaanvragen (gevolgklassen 2 en hoger Omgevingswet) voor te bouwen of te renoveren woningen of woongebouwen (hierna aangeduid als “vergunningsaanvraag of melding”);
- de oplevering van nieuwgebouwde of gerenoveerde woningen of woongebouwen (hierna aangeduid als “oplevering”);
- bestaande woningen of woongebouwen (hierna aangeduid als “bestaand”).

##### Toelichting

Een energieprestatie-rapport kan ook worden opgesteld ter bepaling van de punten in het WoningWaarderingsStelsel (WWS), een Energieprestatievergoeding (EPV) en in het kader van subsidieregelingen of hypothecaire leningen.

##### Toelichting

Met de invoering van de Wet Kwaliteitsborging Bouw per 1 januari 2024 voor bouwactiviteiten in gevolgklasse 1 (eengezinswoningen) wordt de vergunningsplicht voor nieuw te bouwen eengezinswoningen vervangen door een meldingsplicht. Hiervoor gelden geen indieningsvereisten. De kwaliteitsborger moet toetsen of aan de energieprestatie-eisen uit het Besluit Bouwwerken Leefomgeving wordt voldaan. Voor deze BRL wordt ervan uit gegaan dat de kwaliteitsborger ook voor aanvang van de werkzaamheden bij nieuwbouw van eengezinswoningen vraagt om een energieprestatierapport waarmee aangetoond wordt dat aan de BENG-eisen wordt voldaan.

Een energieprestatie-rapport voldoet aan de eisen gesteld in deze BRL. Het energieprestatie-rapport levert onder andere de parameters waaraan wettelijke eisen gesteld worden [1] en een energielabel dat voldoet aan het format zoals dat voor het energielabel voor woningen wettelijk is vastgesteld (zie [www.rvo.nl](http://www.rvo.nl)).

De EP-W adviseur maakt voor zowel de basisopname als detailopname gebruik van de ISSO-publicatie 82.1 [2] en van, volgens de BRL9501 op basis van de NTA 8800 geattesteerde, EP-software [3].

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Basis- of detailopname

Een woning of woongebouw wordt opgenomen volgens de basisopname of de detailopname. Bij de detailopname worden meer gegevens opgenomen en worden er ook berekeningen gemaakt.

De detailopname is verplicht bij:

- Een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor of melding van een na 1.1.2021 nieuw te bouwen woning of woongebouw waaraan BENG-eisen worden gesteld;
- Woningen of woongebouwen waaraan na 1.1.2021 BENG-eisen worden gesteld. Het betreft gebouwen die volledig gerenoveerd worden en waaraan via de wet- en regelgeving eisen aan de energieprestatie worden gesteld. Het betreft renovaties waarbij alleen de fundamenteen en bijvoorbeeld de verdiepingsvoer van het oorspronkelijke gebouw gehandhaafd blijven. Het gebouw krijgt een volledig nieuwe gebouwschil;
- Het opnemen van een nieuw gebouw met een opleverdatum na 1.1.2021;
- Het aanvragen en vaststellen van een EPV;
- Het aantonen dat een verbetering leidt tot een primair fossiel energiegebruik overeenkomstig de BENG-eis of beter;
- Een energetische verbetering van een woning of woongebouw waarvoor eerder een detailopname is uitgevoerd.

**Toelichting**

Als geen van bovengenoemde situaties van toepassing kan de opdrachtgever kiezen voor een detail- of basisopname.

Tabel: afbakening energieprestaties en opnamekeuzes

	Woningen	Woongebouwen		Keuze opname
		Complexniveau	Individueel woningniveau	
Vergunningsaanvraag	X	X	X*	Detail
Oplevering	X	X	X	Detail
Bestaand	X	-	X	Basis of detail

\*Indien bij vergunningsaanvraag voor een woongebouw het woongebouw voorzien wordt van voldoende koeling, hoeft van de individuele woningen in het woongebouw geen energieprestatierapport te worden opgesteld. Of er sprake is van voldoende koeling hoeft de EP-adviseur niet te bepalen. In het opnameprotocol wordt beschreven welke informatie de EP-adviseur in deze situatie aan het projectdossier moet toevoegen.

### 3.2 Overige eisen

Een energieprestatie-rapport wordt opgesteld volgens de in hoofdstuk 4 van deze BRL opgenomen eisen aan de te verrichten werkzaamheden.

#### **4. EISEN AAN DE WERKZAAMHEDEN**

Om te komen tot de levering van een energieprestatie-rapport volgens hoofdstuk 3, verricht de certificaathouder voor zijn opdrachtgever een aantal werkzaamheden onder certificaat. In dit hoofdstuk zijn de eisen beschreven die aan deze werkzaamheden worden gesteld.

##### **4.1 Vakbekwaamheid**

De werkzaamheden in het kader van het opstellen en registreren van een energieprestatie-rapport basisopname worden uitgevoerd door een EP-W/B of een EP-W/D adviseur. De werkzaamheden in het kader van het opstellen en registreren van een energieprestatie-rapport detailopname worden uitgevoerd door een EP-W/D adviseur.

Een EP-W/B adviseur voldoet aan de eisen van bijlage 2a. Een EP-W/D adviseur voldoet aan de eisen van bijlage 2b.

##### *Opmerking*

Een EP-W/D adviseur heeft de bevoegdheid om de Rc-waarde van bouwkundige constructies en de U-waarde van transparante constructies, panelen en deuren met de detailopname te berekenen. Ook kan hij of zij de lineaire thermische bruggen van de geometrie en de transmissie bij leidingen bepalen.

De inzet van personen zonder geldig bewijs van vakbekwaamheid (conform bijlage 2a/2b) is niet toegestaan .

##### **4.1.1 Bijscholing**

Ter bewaking van het kwaliteitsniveau van de door het gecertificeerde bedrijf uitgevoerde activiteiten dient de certificaathouder zeker te stellen dat de EP-W adviseurs (B en D) voldoende bij- en nascholing passend bij de door hen uit te voeren activiteiten hebben gevolgd. De certificaathouder is tevens verplicht de EP-W adviseurs te laten bij- of nascholen op grond van een door het Centraal College van Deskundigen van InstallQ genomen besluit over bij- of nascholing.

##### *Toelichting*

Besluiten tot bij- en/of nascholing worden genomen op grond van een door de examencommissie EP vastgestelde set eindtermen, goedgekeurd door het Centraal College van Deskundigen van InstallQ. Besluiten over bij- en nascholing worden opgenomen in het Besluitoverzicht van het Centraal College van Deskundigen. Het Besluitoverzicht wordt gepubliceerd op de website van InstallQ.

##### **4.1.2 Intrekken vakbekwaamheid**

Een bewijs van vakbekwaamheid ten behoeve van het verrichten van werkzaamheden in het kader van deze BRL wordt ingetrokken, indien niet langer wordt voldaan aan de eisen die ter zake van het verkrijgen of behouden van dit bewijs van vakbekwaamheid worden gesteld op het gebied van bijscholing (zie paragraaf 4.1.1), of als degene aan wie een bewijs van vakbekwaamheid is verleend, fraude heeft gepleegd.



In het geval van intrekking van de vakbekwaamheid, moet een adviseur opnieuw volledig examen doen.

Bij een intrekking van het bewijs van vakbekwaamheid in het geval van fraude bepaalt InstallQ de termijn waarbinnen diegene niet in aanmerking komt voor het opnieuw afleggen van het examen voor eenzelfde bewijs van vakbekwaamheid.

Het Centraal College van Deskundigen van InstallQ kan nadere regels opstellen met betrekking tot de geldigheid van, het behoud van, en het intrekken van het bewijs van vakbekwaamheid.

#### **4.2 Representativiteit**

Een energieprestatie-rapport kan, op basis van een al eerder verstrekt energieprestatie-rapport voor een ander representatief gebouwdeel, zonder bezoek aan de woning door de EP-adviseur worden afgegeven op basis van representativiteit. Hiervan kan zowel bij appartementen als bij eengezinswoningen sprake zijn bij voldoende gelijkende woningen. Voor het bepalen of een woning voldoende gelijkend is, c.q. niet te veel afwijkt, en de overige voorwaarden waaronder representativiteit mag worden toegepast, wordt gebruik gemaakt van de ISSO publicatie 82.1 [2].

Zowel bij de vergunningaanvraag als bij oplevering en bestaand kan gebruik worden gemaakt van representativiteit. Een energieprestatie-rapport voor de ‘referentiewoning’ vormt dan de basis voor het afgeven van het energieprestatie-rapport voor de ‘gelijkende woning’. De bezochte referentiewoning krijgt een individueel energieprestatie-rapport, de niet bezochte woning krijgt een referentie-energieprestatierapport. Op het referentie-energieprestatie-rapport wordt aangegeven op welke referentiewoning het energieprestatie-rapport is gebaseerd.

##### *Opmerking 1*

Een woning krijgt alleen een individueel energieprestatie-rapport als deze door de EP-W adviseur bezocht en opgenomen is.

##### *Opmerking 2*

Bij het opstellen van het energieprestatie-rapport ten behoeve van de vergunningsaanvraag kan de woning of het woongebouw niet bezocht worden. In die situaties kan op basis van de ontwerptekeningen per woning een individueel energieprestatie-rapport, of een referentie-energieprestatie-rapport bij gebruik van representativiteit worden geregistreerd.

#### **4.3 Te verrichten activiteiten**

De certificaathouder verricht een aantal activiteiten. In onderstaande tabel en in de daarop volgende paragrafen 4.3.1 t/m 4.3.7 is aangegeven welke werkzaamheden de certificaathouder verricht in het kader van het vervaardigen van een energieprestatierapport voor een vergunningsaanvraag, oplevering, of bestaand.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

	Te verrichten werkzaamheden in het kader van een energieprestatie-rapport	Vergunnings-aanvraag of meldingsplicht	Oplevering	Bestaand
4.3.1	Informereren opdrachtgever	X	X	X
4.3.2	Opname	X	X	X
4.3.2.1	Opname op basis van tekeningen bij vergunningsaanvraag of meldingsplicht	X		
4.3.2.2	Opname op locatie bij oplevering / bestaand		X	X
4.3.3	Meerekenen later aangebrachte voorzieningen (herlabelen)			X
4.3.4	Berekening van de energieprestatie	X	X	X
4.3.5	Registreren	X	X	X
4.3.6	Levering energieprestatie-rapport	X	X	X
4.3.7	Projectdossier	X	X	X

Er zijn maximaal twee vakbekwame EP-W adviseurs betrokken bij de opname, de berekening van de energieprestatie en de registratie van het energieprestatie-rapport. De registrerende adviseur is eindverantwoordelijk adviseur namens de certificaathouder voor de kwaliteit van het energieprestatie-rapport. De registrerende adviseur heeft altijd of de opname gedaan en/of de energieprestatieberekening gemaakt. In de projectenregistratie (zie paragraaf 6.7.3), het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7) en in het monitoringsbestand (zie paragraaf 4.3.5) moeten de namen van de opnemende en registrerende adviseur opgenomen zijn.

Het opnemen van een individuele woning, al dan niet gelegen in een woongebouw, gebeurt, met inachtneming van het gestelde in paragraaf 4.1, door één vakbekwame EP-W adviseur.

#### 4.3.1 Informereren opdrachtgever

De certificaathouder brengt de opdrachtgever er schriftelijk van op de hoogte:

- Dat de gegevens die worden opgenomen in het monitoringsbestand zullen worden geregistreerd in een landelijk gegevensbestand (zie paragraaf 4.3.5);
- Dat de opdrachtgever het recht heeft het volledige projectdossier op te vragen (zie paragraaf 4.3.7);
- Dat de certificatie-instelling mogelijk een controleonderzoek zal uitvoeren (zie paragraaf 7.1.4);
- Dat het geen toegang verkrijgen tot een woning of woongebouw ten behoeve van een controleonderzoek tot verwijdering kan leiden van het energieprestatie-rapport uit het landelijk gegevensbestand van geregistreerde energieprestatie-rapporten (zie paragraaf 7.2.3);
- Dat de certificaathouder de opdrachtgever informeert op het moment dat een certificatie-instelling een of meerdere energieprestatie-rapporten intrekt (zie paragraaf 10.2).

De certificaathouder maakt afspraken met de opdrachtgever over het aanleveren van gegevens door de opdrachtgever of aannemer bij vergunningsaanvraag, melding, oplevering én bestaand (zie bijlage 4).

# ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

## Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

### 4.3.2 Opname

De EP-W adviseur neemt een woning of woongebouw op volgens de basisopname of volgens de detailopname (zie paragraaf 3.1), conform de bepalingen in ISSO-publicatie 82.1 [2]. De EP-W/D adviseur maakt voor het maken van de gevraagde berekeningen gebruik van de NTA 8800 [4].

#### Wel of niet inklappen of invoer “onbekend”

Uitgangspunt bij de basisopname is dat de benodigde informatie visueel waarneembaar is, of dat deze op een andere eenvoudige wijze te achterhalen is. Bij de basisopname zijn de meer gedetailleerde gebouwkenmerken automatisch via de EP-software niet zichtbaar.

Bij de detailopname neemt de EP-W/D adviseur alle gevraagde kenmerken op. De EP-W/D adviseur maakt voor het maken van de gevraagde berekeningen gebruik van de NTA 8800 [4]. De EP-W/D adviseur mag in bepaalde situaties “inklappen”. Deze situaties zijn beschreven in ISSO-publicatie 82.1 [2]. De adviseur legt de reden voor het inklappen vast in het projectdossier (zie bijlage 3).

Het is ook mogelijk dat een bepaalde invoerparameter niet waarneembaar of herleidbaar is. In dat geval biedt het opnameprotocol de optie 'onbekend'. De EP-software rekent in dat geval met een zogenaamde forfaitaire waarde.

#### *Opmerking*

De EP-W adviseur moet aantoonbaar moeite hebben gedaan de benodigde gegevens te verkrijgen.

#### Gebruik Informatiebronnen

De EP-W adviseur maakt gebruik van:

- (Door de opdrachtgever verstrekte) tekeningen en schema's;
- Opnames en inmetingen ter plaatse;
- Informatie van leveranciers en producenten;
- Facturen waarop naast merk en type, ook datum van aanbrengen, gekoppeld aan de betreffende woning of woongebouw, te vinden is;
- Kwaliteits- en gelijkwaardigheidsverklaringen.

#### *Opmerking*

De eisen aan de te gebruiken informatiebronnen zijn in ISSO 82.1 [2] voor de verschillende invoergegevens expliciet uitgewerkt.

In alle gevallen gaat de EP-W adviseur in of bij de betreffende woning of het woongebouw na of de door de opdrachtgever ter beschikking gestelde, of via andere bronnen verkregen gegevens, voor zover het geen eigen opnames en inmetingen betreft, correct en voldoende nauwkeurig zijn om de energieprestatie te kunnen bepalen. De EP-W adviseur neemt een overzicht van door de opdrachtgever verstrekte gegevens en een bewijs van de door hem uitgevoerde controle hierop in het projectdossier op (zie bijlage 3).

## ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

### Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

#### Toelichting

Een niet limitatieve checklist voor de door de opdrachtgever te verstrekken gegevens is als bijlage 4 opgenomen.

#### Opmerking

Een bezoek in de woning of het woongebouw is niet verplicht in het geval sprake is van een energieprestatiebepaling in het kader van een aanvraag voor de omgevingsvergunning of meldingsplicht, en onder voorwaarden (zie ISSO-publicatie 82.1 [2]) als er gebruik wordt gemaakt van representativiteit.

#### Gebruik gecontroleerde kwaliteits- en gelijkwaardigheidsverklaringen en/of DOP's

Als er voor een toegepaste techniek een gecontroleerde kwaliteitsverklaring of gelijkwaardigheidsverklaring beschikbaar is in de database van BCRG ([www.bcr.nl](http://www.bcr.nl)) dan is de EP-W adviseur verplicht deze te gebruiken. Een EP-W/D adviseur is daarnaast verplicht gebruik te maken van een Declaration of Performance (DOP), mits deze gebaseerd is op een Europese geharmoniseerde norm. Gecontroleerde kwaliteits- en gelijkwaardigheidsverklaringen en DOP's dienen te worden opgenomen in het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7).

#### Overnemen van gegevens

De certificaathouder kan opnamegegevens overnemen van een andere certificaathouder.

Bij het overnemen van gegevens moeten van elke woning de opnamegegevens worden gecontroleerd.

Opnamegegevens van ingetrokken energieprestatieberekeningen mogen niet opnieuw worden gebruikt, tenzij door middel van een bezoek aan de woning is aangetoond dat de opnamegegevens correct zijn.

De certificaathouder die het energieprestatie-rapport en de vastgestelde energieprestatie voor de woning of het woongebouw registreert conform artikel 4.3.5 is verantwoordelijk voor de juistheid van die gegevens.

#### *4.3.2.1 Opname op basis van tekeningen bij vergunningsaanvraag of meldingsplicht*

De opname wordt uitgevoerd door een EP-W/D adviseur, volgens ISSO-publicatie 82.1 [2]. Er wordt opgenomen volgens de detailopname. De EP-W/D adviseur gaat uit van de bouwkundige constructies, installaties en voorgenomen maatregelen, en gebruikt daarbij de meest actuele tekeningen, en installatieschema's en andere informatiebronnen (zie paragraaf 4.2.2).

#### Opmerking

Een EP-W/B adviseur kan de informatie verzamelen die een EP-W/D adviseur nodig heeft om de hiervoor genoemde berekeningen te maken. De verwerking van deze informatie en de verantwoordelijkheid voor de juistheid van deze informatie ligt bij de EP-W/D adviseur.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Voor het bepalen van de energieprestatie van individuele woningen mag gebruik worden gemaakt van representativiteit volgens 4.2 De energieprestatie-rapporten van alle individuele woningen worden geregistreerd.

*Toelichting*

Voor woningen in woongebouwen hoeft (onder voorwaarden) bij vergunningaanvraag of meldingsplicht geen energieprestatie meer te worden vastgesteld (zie paragraaf 3.1). De opdrachtgever kan desondanks opdracht geven om dit wel te doen.

De EP-W/D adviseur mag gebruik maken van niet-forfaitaire waarden op het moment dat er nog geen gecontroleerde kwaliteitsverklaring beschikbaar is (zie ISSO 82.1[2]). De EP-W/D adviseur hanteert in dat geval realistische rekenwaardes die in het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7) onderbouwd worden, bijvoorbeeld op basis van vergelijkbare producten, projecten of op basis van analyses en (deel)berekeningen).

Als gebruik wordt gemaakt van seriematig geproduceerde producten, bouwdelen of woningen, mag de EP-W adviseur gebruik maken van de kwaliteitsverklaringen van de fabrikant.

*Opmerking*

De onderbouwing mag ook door andere partijen zoals de toekomstige exploitant van de installatie, fabrikant, leverancier, door een gespecialiseerd adviesbureau of door een andere technisch specialist worden geleverd. De onderbouwing moet toetsbaar zijn en worden vastgelegd in het projectdossier (4.3.7).

*4.3.2.2 Opname op locatie bij oplevering of bestaand*

De opname wordt uitgevoerd volgens de ISSO-publicatie 82.1 [2]. Voor oplevering is de detailopname verplicht. Een detailopname wordt uitgevoerd door een EP-W/D adviseur. Voor bestaande bouw kan de EP-W adviseur, voor zover de verplichting tot een detailopname niet geldt (zie hoofdstuk 3) en de opdrachtgever niet vraagt om een detailopname, een basisopname doen.

*Opmerking*

Een EP-W/B adviseur kan de informatie verzamelen die een EP-W/D adviseur nodig heeft om de hiervoor genoemde berekeningen te maken. De verwerking van deze informatie en de verantwoordelijkheid voor de juistheid van deze informatie ligt bij de EP-W/D adviseur.

Bij het bepalen van de energieprestatie van een woning of woongebouw bij oplevering of bestaand wordt uitgegaan van de bouwkundige situatie (constructies), gebouwindeling en de installaties zoals deze in de woning of het woongebouw feitelijk aanwezig zijn. Een EP-W adviseur die gebruik maakt van tekeningen, installatieschema's of andere informatiebronnen controleert altijd ter plaatse in en/of bij de betreffende woning of het woongebouw, of deze informatie correct is.

## ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

### Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

#### *Opmerking*

Als installaties niet aangesloten zijn en duidelijk is dat ze ook niet in bedrijf worden genomen, dan worden deze voor de opname buiten beschouwing gelaten.

Bij het bepalen van de energieprestatie bij oplevering gebruikt de EP-W adviseur ook de verzamelde bewijslast met betrekking tot de op het moment van oplevering niet meer zichtbare gegevens (zie bijlage 5).

Als bij de opname van woningen gebruik wordt gemaakt van representativiteit (zie paragraaf 4.2) hoeft een EP-W adviseur niet elke gelijkende woning te bezoeken als hij zeker heeft gesteld dat hij over de juiste informatie beschikt.

Als er ten behoeve van een energieprestatieberekening voor de vergunningaanvraag niet forfaitaire waarden zijn gebruikt, dient bij de oplevering van het gebouw de prestatie van het betreffende apparaat, onderdeel of systeem aangetoond worden. Het bewijs, zoals bijvoorbeeld een kwaliteitsverklaring, moet in het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7) worden opgenomen.

#### 4.3.3 Meerekenen later aangebrachte verbeteringen (bestaand)/( herlabelen)

Indien na het bezoek van de EP-W adviseur in een woning verbeteringen zijn doorgevoerd, kan de certificaathouder die eerder het energieprestatie-rapport heeft geregistreerd, de verbeteringen mee laten wegen in een nieuw energieprestatie-rapport, zonder dat de certificaathouder de woning opnieuw bezoekt. De EP-W adviseur maakt daarbij gebruik van de methodiek en softwareversie ten tijde van de oorspronkelijke opname. De opnamedatum bij het meerekenen van later aangebrachte voorzieningen, blijft gelijk aan de datum waarop de woning oorspronkelijk door de EP-W adviseur bezocht is.

De EP-W adviseur mag de verbeteringen meerekenen als die verbeteringen zijn aangebracht binnen een periode van 24 maanden van de oorspronkelijke opnamedatum.

Meerekenen is toegestaan voor:

- Eén op één-wijzigingen;
- Geometrische wijzigingen met betrekking tot isolatie;
- Geometrische wijziging met betrekking tot de installatie;
- Wijzigingen van distributie en/of afgiftesysteem.

De hieronder vallende maatregelen zijn opgenomen in bijlage 6a.

Het is niet toegestaan om wijzigingen aan de thermische schil en/of thermische zone(s) (geometrische wijzigingen en wijziging van installaties) mee te rekenen (bijlage 6b). De EP-W adviseur dient vast te stellen of hier sprake van is. Dit kan hij bijvoorbeeld aantonen door middel van navraag bij de opdrachtgever, door opdrachtgever aangeleverde foto's of op basis van een fysieke waarneming door de EP-W adviseur).

#### Toelichting

In de ISSO-publicatie 82.1 [2] is een nadere toelichting op de clusters van maatregelen opgenomen.

## **ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**

### **Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

De EP-W adviseur bewijst dat de maatregelen daadwerkelijk zijn toegepast door middel van het in het projectdossier opnemen van een offerte, opdracht, werkbond of foto's, in combinatie met een factuur waaruit blijkt dat de verbetering daadwerkelijk op het desbetreffende adres is uitgevoerd.

Bij zonthermische en/of PV-panelen moeten er behalve een factuur ook foto's zijn, gemaakt tijdens een fysieke waarneming bij de betreffende woning/woongebouw. Via deze foto's stelt de EP-W adviseur vast of er sprake is van beschaduwing. De EP-W adviseur moet aantonen dat de panelen exclusief en fysiek zijn verbonden aan de gebouwinstallatie en de opbrengst hiervan ten goede komt aan het gebruik in de woning of het woongebouw.

#### *Opmerking*

De ISSO publicatie 82.1 [2] geeft een nadere toelichting op hoe het schriftelijke bewijs er uit mag zien.

#### 4.3.4 Berekening van de energieprestatie

De EP-W adviseur bepaalt de energieprestatie van een woning of woongebouw door middel van de invoer van de gegevens in volgens de BRL9501 geattesteerde software [3]. De invoer vindt plaats in de meest actuele, geattesteerde versie van de software.

Bij gebruik van de mogelijkheid binnen 24 maanden (zie paragraaf 4.3.3) aangebrachte voorzieningen mee te rekenen (herlabeling), vindt de invoer plaats in de geattesteerde software-versie die gebruikt is bij de oorspronkelijke opname. De EP-W adviseur maakt gebruik van het berichttype voor herlabelen in de software tussentijdse releases, mits deze geen invloed hebben op de rekenkern van de software, worden wel meegenomen.

#### 4.3.5 Registratie

De EP-W adviseur registreert het energieprestatie-rapport en de vastgestelde energieprestatie, overeenkomstig de voorschriften van EP Online door middel van het uploaden van een monitoringsbestand. De certificaathouder registreert het energieprestatie-rapport binnen drie maanden na de opnamedatum (voor oplevering en bestaand). Voor seriematige nieuwbouw of renovatieprojecten vindt de registratie binnen zes maanden na de opnamedatum plaats.

In de software moet zowel bij de "registratie" als de "opname" de naam en het nummer van het vakbekwaamheidsbewijs van de betrokken EP-W adviseurs worden ingevoerd. Als één adviseur alle werkzaamheden heeft uitgevoerd zijn dit dezelfde namen.

Indien gebruik wordt gemaakt van representativiteit wordt voor alle gelijkende woningen de namen van de EP-W adviseurs vermeld zoals die ook bij de referentiewoning vermeld staan.

#### *Opmerking 1*

Bij oplevering wordt geregistreerd volgens de via de voor de wettelijk aangewezen BRL9501 geattesteerde software [3]. Om te toetsen of bij oplevering voldaan wordt aan de BENG-eisen moet de EP-W adviseur gebruik maken van de software die geattesteerd was ten tijde van de vergunningsaanvraag.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

*Opmerking 2*

Het monitoringsbestand wordt gegenereerd door het geattesteerde rekenprogramma.

*Opmerking 3*

Bij vergunningaanvragen is de opnamedatum gelijk aan de registratiedatum.

*Opmerking 4*

Een energieprestatie-rapport, opgesteld in opdracht van een huurder, kan niet worden geregistreerd.

*Opmerking 5*

Er is een apart berichttype voor herlabelen in de software en EP-Online.

Het berichttype herlabelen is uitsluitend bedoeld voor het binnen 24 maanden na de opname meerekenen van verbeteringen (zie paragraaf 4.3.3) Het berichttype mag niet worden gebruikt om later dan de geldende termijnen van respectievelijk drie of zes maanden na de opname alsnog te registreren.

4.3.6 Levering van het energieprestatie-rapport

De certificaathouder levert de opdrachtgever een schriftelijk energieprestatie-rapport dat voldoet aan de in de wet (zie paragraaf 3.1), de BRL9500-W en de ISSO-publicatie 82.1 [2] gestelde eisen, met daaraan toegevoegd een uitdraai van de uitvoerfile van het rekenprogramma. Op verzoek van de opdrachtgever levert de certificaathouder een volledig energieprestatie-rapport inclusief alle bijlagen, waaronder de bijlage met opnamegegevens ten behoeve van de gebruiker/huurder.

De certificaathouder levert het energieprestatie-rapport pas nadat hij deze heeft geregistreerd conform de eisen in 4.3.5.

4.3.7 Projectdossier

Voor elk project wordt een projectdossier bijgehouden. Het projectdossier voldoet aan bijlage 3 en aan de voorwaarden in ISSO 82.1 [2].

*Opmerking*

ISSO-publicatie 82.1 [2] stelt in de verschillende hoofdstukken specifieke eisen aan het bewijsmateriaal, zoals bijvoorbeeld de te nemen foto's, en het gebruik van verklaringen of over het moment waarop een installatie geplaatst is.

De invoergegevens die leiden tot het bepalen van de energieprestatie dienen reproduceerbaar en toetsbaar te zijn aan de hand van:

- Tekeningen: aannemelijk moet worden gemaakt dat de tekeningen overeenkomen met de situatie tijdens de opname (niet bij vergunningsaanvraag);
- Aantekeningen (bijvoorbeeld waar het gaat om de locatie van installaties op plattegronden)
- Productinformatie zoals datasheets, typeplaatjes en facturen);
- Foto's (zowel overzichts- als detailfoto's waarbij ook de samenhang tussen deze foto's duidelijk is) ;



**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

- Verklaringen. Als van een kwaliteitsverklaring gebruik wordt gemaakt dan wordt dit vastgesteld op basis van merk en type. Merk en type worden aangetoond met foto's of aankoopfactuur.

Het projectdossier is compleet en bevat volledige en correcte informatie. Duidelijk moet zijn wat de herkomst is van de gebruikte informatie (opdrachtgever, aannemer, andere partijen) en de aannemelijkheid van de juistheid van deze informatie (bijvoorbeeld door bewijs van controle in het werk). De opgenomen informatie moet herleidbaar zijn naar het betreffende gebouw, kavel, bouwnummer.

Als er sprake is van herlabeling (zie paragraaf 4.3.3) wordt dit verwerkt als een addendum op het oorspronkelijke projectdossier.

CONCEPT

## **5. EISEN TE STELLEN AAN DE CERTIFICAATHOUDER**

### **5.1 Inschrijving bij Kamer van Koophandel**

De certificaathouder staat ingeschreven in het handelsregister.

De certificaathouder is in het bezit van een bewijsstuk, waaruit deze inschrijving blijkt en dat niet ouder is dan één jaar.

#### *Opmerking*

Ter bevordering van de rechtszekerheid in het economisch verkeer is er op grond van de Handelsregisterwet een handelsregister dat wordt gehouden door de Kamer van Koophandel Nederland ([www.kvk.nl](http://www.kvk.nl)).

### **5.2 Inloggegevens registratiesysteem**

De certificaathouder beschermt de inloggegevens die hij gebruikt voor het registreren van energieprestatie-rapporten in EP Online, tegen misbruik.

### **5.3 Personeel**

De certificaathouder heeft de vakbekwaamheid van EP-W adviseur conform bijlage 2a of 2b, of heeft een arbeidsovereenkomst met ten minste één EP-W adviseur, zie bijlage 2a en 2b.

#### *Opmerking 1*

Of dit een EP-W/B of een EP-W/D adviseur is, is afhankelijk van de subdeelgebied(en) waar het bedrijf zich voor certificeert.

#### *Opmerking 2*

De EP W/D adviseur voldoet automatisch aan de vakbekwaamheidseis voor een EP W/B adviseur. Ook de EP-U/B adviseur en EP-U/D adviseur voldoen automatisch aan de vakbekwaamheidseis voor een EP-W/B adviseur.

#### *Opmerking 3*

Onder een arbeidsovereenkomst wordt ook verstaan een samenwerkings- of licentieovereenkomst.

De certificaathouder ziet toe op de registratie en zichtbaarheid van het bewijs van vakbekwaamheid (zie paragraaf 4.1) van alle onder zijn certificaat werkende EP-W/B of EP-W/D adviseurs in het Centraal Register Techniek ([www.centraalregistertechneik.nl](http://www.centraalregistertechneik.nl)). Alle EP W-adviseurs dienen daarnaast opgenomen te zijn in het landelijk gegevensbestand, EP Online.

### **5.4 Hulpmiddelen en instrumenten**

De certificaathouder beschikt over:

- De BRL9500-W, en op de website van InstallQ gepubliceerde overzicht van interpretatiebesluiten BRL9500 (zie [www.installQ.nl](http://www.installQ.nl));
- De NTA 8800 [4];
- ISSO publicatie 82.1 [2];

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

- De relevante vigerende wetgeving (Omgevingsregeling / Besluit Bouwwerken Leefomgeving);
- Een meetinstrument om de lengte, breedte en hoogte te kunnen bepalen (zoals rolmaat, elektronische afstandmeter en dergelijke);
- Een digitale camera;
- Een hulpmiddel waarmee de dikte van isolatiematerialen te bepalen is, zoals een prikpen, breinaald of - in geval van open stootvoegen - een voorwerp met een scherpe en een botte kant;
- Een voor BRL9501 [3] geattesteerd softwareprogramma waarmee de energieprestatie kan worden bepaald.

*Opmerking*

De certificaathouder moet ten behoeve van de kwaliteitscontrole achteraf en ten behoeve van herlabeling, tot minimaal 24 maanden na de opname van de woning of het woongebouw beschikken over de destijds vigerende versie van de BRL9500-W, ISSO-publicatie 82.1, NTA 8800 en volgens BRL9501 geattesteerde software.

Toelichting 1

In ISSO-publicatie 82.1 [2] zijn meer meetinstrumenten genoemd. Deze zijn in sommige situaties handig, maar zijn niet verplicht.

Toelichting 2

In het ISSO-Praktijkboek-EP zijn voorbeelden en toelichtingen te vinden waarvan de EP-W adviseur gebruik kan maken.

## **6. INTERNE KWALITEITSBEWAKING**

De interne kwaliteitsbewaking moet van zodanige aard zijn dat ter beoordeling van de certificatie-instelling zeker is gesteld, dat de onder certificaat verrichte werkzaamheden voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3, 4, 5 en 6.

Werkzaamheden uitgevoerd door derden vallen onder de interne kwaliteitsbewaking.

### **6.1 Interne audits**

De certificaathouder voert met geplande tussenpozen, maar binnen het eerste halfjaar na het (positief verlopen) toelatingsonderzoek en daarna ten minste 1 x per jaar interne audits uit met als doel vast te stellen of de kwaliteitszorg ten behoeve van de gecertificeerde werkzaamheden is beschreven en geïmplementeerd, en wordt onderhouden en uitgevoerd, volgens de eisen van hoofdstukken 4, 5 en 6. De te beoordelen aspecten worden vastgelegd in een auditschema waaruit blijkt wanneer en door wie elk aspect beoordeeld wordt. De bevindingen en eventueel te nemen corrigerende maatregelen worden vastgelegd op een intern auditformulier waaruit blijkt dat alle aspecten uit de desbetreffende hoofdstukken beoordeeld zijn.

De certificaathouder controleert binnen het eerste halfjaar na het (positief verlopen) toelatingsonderzoek en vervolgens op jaarbasis per subdeelgebied ten minste 2% van het aantal geregistreerde energieprestatie-rapporten per EP-W adviseur. Energieprestatie-rapporten die zijn opgesteld voor vergunningaanvragen worden achteraf op dossier gecontroleerd, met een minimum van twee energieprestatie-rapporten per adviseur. Van energieprestatie-rapporten die zijn opgesteld voor oplevering of bestaand, wordt de helft van de controles achteraf op dossier gecontroleerd, met een minimum van één energieprestatie-rapport per adviseur. Tenminste de helft van het aantal controles vindt plaats 'in het werk' (op locatie), met een minimum van één energieprestatie-rapport per adviseur.

#### *Opmerking*

Deze controles vinden bij voorkeur plaats binnen drie maanden na registratie.

Certificaathouders die jaarlijks meer dan 1000 energieprestatie-rapporten registreren, voeren elk kwartaal dossiercontroles uit.

De certificaathouder controleert, additioneel aan de reguliere jaarlijkse audit, van elke nieuwe adviseur na aanvang van zijn of haar werkzaamheden voor deze certificaathouder, een aantal van de door hem/haar opgestelde energieprestatie-rapporten, volgens de hiernavolgende tabel. Deze controle vindt direct na registratie van deze energieprestatie-rapporten plaats. Tenminste de helft van het aantal controles vindt plaats in het werk (bij oplevering en bestaand). Bij energieprestatie-rapporten voor de vergunningsaanvragen vindt de controle plaats op dossier. De gecontroleerde energieprestatie-rapporten mogen niet allemaal op één woongebouw betrekking hebben.

#### *Opmerking*

Met nieuwe adviseur wordt bedoeld die adviseur die voor het eerst energieprestatierapporten voor een subdeelgebied opstelt.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Tabel: aantal te controleren rapporten nieuwe adviseurs

	Bij start	Bij <b>start</b> in combinatie met U-Basis	Bij <b>start</b> in combinatie met U Detail (en U Basis)	Bij <b>uitbreiding</b> met U basis	Bij <b>uitbreiding</b> met U-detail (en U Basis)	Bij <b>uitbreiding</b> met W-Detail
Kwalificatie W-Basis	De eerste 10	De eerste 10, waarvan minimaal 2 U-basis	De eerste 10, waarvan minimaal 2 U-detail	De eerste 5 rapporten U-basis	De eerste 5 U-rapporten, waarvan minimaal 2 U-detail	De eerste 5 rapporten, W-detail
Kwalificatie W Detail (en W Basis)	De eerste 10, waarvan minimaal 2 W-detail	De eerste 10, waarvan minimaal 2 W-detail en minimaal 2 U-basis	De eerste 10, waarvan minimaal 2 op W-detail en minimaal 2 op U-detail niveau	De eerste 5 rapporten U-basis	De eerste 5 U-rapporten, waarvan minimaal 2 op U-detail niveau	N.v.t.

**Toelichting**

Een EP-W/B adviseur kan tegelijkertijd zijn vakbekwaamheid halen voor EP-U/B of EP-U/D, of zijn vakbekwaamheid later uitbreiden naar W/D of U/B of U/D.

Een EP-W/D adviseur is automatisch vakbekwaam voor EP-W/B, en kan tegelijkertijd zijn vakbekwaamheid behalen voor of zijn vakbekwaamheid later uitbreiden naar EP-U/B of EP-U/D.

Bij elke beoordeling worden alle aspecten van het opnameprotocol, dan wel van de invoergegevens gecontroleerd. De controle vindt tevens plaats op de dossiervorming. Bij constatering van afwijkingen dienen deze aangepast te worden in de software en bij vaststelling van een kritieke afwijking (zie 7.2.6.2) moet het energieprestatie-rapport na het opheffen van de afwijking(en) opnieuw geregistreerd worden. De bevindingen en eventueel te nemen corrigerende maatregelen worden vastgelegd op een auditformulier waaruit blijkt dat alle benoemde aspecten beoordeeld zijn.

**Opmerking**

Ook energieprestatierapporten na herlabeling worden gecontroleerd. Bij de controle wordt gebruik gemaakt van de softwareversie en methodiek ten tijde van de oorspronkelijke opname. Tussentijdse releases die niet van invloed zijn geweest op de geattesteerde rekenkern van de software worden wel meegenomen.

De certificaathouder legt de resultaten van de interne audits en de interne projectencontroles inclusief de geconstateerde afwijkingen, getroffen corrigerende maatregelen en verbeteracties schriftelijk vast en neemt deze op in een register.

De interne auditor dient geheel onafhankelijk te zijn van de functie waarop de audit wordt uitgevoerd. De auditor behoort tijdens het gehele proces een objectieve houding te handhaven om te waarborgen dat de auditbevindingen en auditconclusies alleen gebaseerd zijn op het audit bewijsmateriaal.

*Opmerking*

Voor kleinere organisaties is het niet mogelijk om interne auditors te hebben die los staan van de activiteit waarop een audit wordt uitgevoerd. Al het mogelijke behoort te worden gedaan om vooringenomenheid uit te sluiten en de objectiviteit te waarborgen. Eénmansbedrijven maken voor een interne audit gebruik van een collega-certificaathouder.

De beoordeling op vakinhoudelijke aspecten wordt uitgevoerd door een medewerker die voldoet aan de eisen voor vakbekwaamheid van de EP-W adviseur, in bijlage 2a of 2b. Deze vakbekwame medewerker heeft minimaal twee jaar werkervaring als EP-W adviseur.

*Opmerking*

De werkzaamheden van een EP-W/D adviseur kunnen niet door een EP-W/B adviseur worden gecontroleerd. De vakbekwame medewerker kan ook een interne auditor van de certificaathouder zijn of een collega-certificaathouder.

## **6.2 Kwaliteitshandboek**

De certificaathouder moet schriftelijk hebben vastgelegd op welke wijze de kwaliteitszorg ten behoeve van de gecertificeerde werkzaamheden in het bedrijf is geregeld. Deze schriftelijke vastlegging wordt hierna aangeduid met de term ‘kwaliteitshandboek’. Dit kwaliteitshandboek dient voorzien te zijn van een beschrijving van alle procedures in relatie met de eisen uit deze BRL9500, hoofdstukken 3, 4, 5 en 6.

Door de certificaathouder ingehuurde adviseurs, of adviseurs die via een samenwerkings- of licentie-vereenkomst onder het certificaat van de certificaathouder werken, vallen onder het kwaliteitssysteem van de certificaathouder.

Het kwaliteitshandboek moet herkenbaar zijn als de vigerende versie.

*Opmerking*

Wijzigingen in het kwaliteitshandboek moeten aantoonbaar gemeld aan, en begrepen worden door de betrokken medewerkers.

Het kwaliteitshandboek moet van kracht zijn verklaard door de directie (inclusief de wijzigingen).

De certificaathouder wijst een persoon aan die verantwoordelijk is voor het kwaliteitshandboek.

## **6.3 Kwaliteitsbeleid**

Het kwaliteitshandboek bevat een actuele, minimaal eens per drie jaar te vernieuwen, verklaring van de directie van het bedrijf, dat het kwaliteitsbeleid erop is gericht om:

- Energieprestatie-rapporten op te leveren die voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3;
- De werkzaamheden te verrichten op een wijze overeenkomstig hoofdstuk 4;
- Het bedrijf blijvend te laten voldoen aan de eisen van hoofdstuk 5;
- De interne kwaliteitsbewaking uit te voeren overeenkomstig hoofdstuk 6.

#### **6.4 Taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden**

In het kwaliteitshandboek moet de plaats in de organisatie zijn beschreven van iedere persoon die gecertificeerde werkzaamheden in het kader van deze BRL uitvoert, met de daarbij behorende taken, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en vakbekwaamheden.

Een persoon mag niet worden belast met taken en verantwoordelijkheden waarvoor hij/zij de vakbekwaamheid mist. Met het oog daarop moet de certificaathouder de vakbekwaamheid van de persoon beoordelen voordat hij/zij hem/haar met taken en verantwoordelijkheden belast.

Iedere persoon die betrokken is bij de gecertificeerde werkzaamheden, moet weten en begrijpen welke eisen aan zijn/haar werkzaamheden worden gesteld, en welke verantwoordelijkheden en bevoegdheden hij/zij heeft.

Bij de interne controle (zie paragraaf 6.1) moet de beoordeling op vakinhoudelijke aspecten worden uitgevoerd door een vakbekwame medewerker die voldoet aan de eisen voor vakbekwaamheid van de EP-W adviseur, in bijlage 2a of 2b.

##### *Opmerking*

De werkzaamheden van een EP-W/D adviseur kunnen niet door een EP-W/B adviseur worden gecontroleerd. De vakbekwame medewerker kan ook een interne auditor van de certificaathouder zijn of een collega-certificaathouder.

#### **6.5 Geheimhouding**

De certificaathouder en alle bij het onderwerp van certificatie betrokken medewerkers (inclusief ingehuurde personen) houden tegenover derden alle gegevens geheim, waarvan zij kennis nemen in het kader van het uitvoeren van alle werkzaamheden die verband houden met het uitvoeren van de opdracht. De geheimhoudingsplicht geldt niet indien deze gegevens worden opgevraagd door de wetgever of certificatie-instelling, of als de opdrachtgever aantoonbaar toestemming heeft gegeven om gegevens aan anderen dan de opdrachtgever te verstrekken.

De wijze waarop geheimhouding is zeker gesteld, moet in het kwaliteitshandboek zijn opgenomen.

#### **6.6 Beschrijving van procedures**

Het kwaliteitshandboek voldoet aan 6.1 t/m 6.6 en bevat ten minste procedurebeschrijvingen van:

- De beheersing van de vakbekwaamheid van personen (zie paragraaf 6.7.1);
- Het documentenbeheer (zie paragraaf 6.7.2);
- De registratie van projecten (zie paragraaf 6.7.3);
- Het beheer van projectdossiers (zie paragraaf 6.7.4);
- De klachtenbehandeling (zie paragraaf 6.7.5).

#### **6.7 Procedure-eisen**

##### **6.7.1 Beheersing van de vakbekwaamheid**

In het kwaliteitshandboek is aangegeven over welke kennis en ervaring elke persoon, die betrokken is bij het uitvoeren van de gecertificeerde werkzaamheden moet beschikken in relatie tot zijn/haar taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden (zie paragraaf 6.4).

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

De certificaathouder beschikt over een dossier waaruit blijkt dat deze personen beschikken over de vereiste kennis en ervaring. Het bedrijf moet ervoor zorgen dat zij door middel van het volgen van opleidingen, training of andere maatregelen blijvend aan de eisen van vakbekwaamheid voldoen.

Bij aanvang van werkzaamheden in het kader van deze BRL, binnen het eerste half jaar na het positief verlopen toelatingsonderzoek, en daarna minstens één keer per 12 maanden beoordeelt de certificaathouder of de bij de uitvoering van de gecertificeerde werkzaamheden betrokken personen aan de eisen van vakbekwaamheid voldoen.

Van de beoordelingen wordt geregistreerd:

- Wie door wie is beoordeeld, en wanneer;
- De resultaten van de beoordeling;
- De eventuele maatregelen.

Bij deze beoordeling worden ook de resultaten van de door de certificaathouder (zie paragraaf 6.1) en door de certificerende instelling uitgevoerde audits (zie hoofdstuk 7) betrokken.

#### 6.7.2 Documentenbeheer

In het kwaliteitshandboek is een overzicht van de beschikbare documenten opgenomen.

##### *Opmerking*

In 5.4 is aangegeven over welke documenten de certificaathouder ten minste moet beschikken.

De certificaathouder wijst in het kwaliteitshandboek iemand aan die verantwoordelijk is voor het beheren van deze documenten. Dit betekent het bewaken dat een document steeds de juiste uitgave is met de juiste wijzigingen of aanvullingen, zoals aangewezen in de BRL9500-W, en dat bijgehouden wordt waar en bij wie deze documenten zijn.

#### 6.7.3 Projectenregistratie

De certificaathouder neemt elk project, waarvoor opdracht is verworven, op in een projectenregistratie, met vermelding van het subdeelgebied en de datum van de opdracht.

De certificatie-instelling heeft steeds onmiddellijk toegang tot de projectenregistratie, onder andere voor de selectie van de te controleren projecten.

In de projectenregistratie worden verder de volgende gegevens opgenomen:

- Postcode en huisnummer van de woningen en woongebouwen;
- Naam van de betrokken opnemende en registrerende adviseur en nummers(s) van zijn/haar vakbekwaamheidsbewij(s)(zen);
- Doel waarvoor het energieprestatie-rapport is opgesteld (vergunningaanvraag/melding, oplevering, bestand);
- Indien van toepassing: unieke woning / referentiewoning / gelijkende woning;
- Indien van toepassing of het gaat om een herlabeling;
- Certificaatnummer;
- Opname- en registratiedatum.



6.7.4 Projectdossier

De certificaathouder houdt voor elk project een projectdossier bij dat voldoet aan de eisen van paragraaf 4.3.7.

De certificaathouder bewaart het projectdossier en het computerdatabestand waarmee het energieprestatie-rapport tot stand is gekomen tot minimaal 15 jaar na afronding van de opdracht.

6.7.5 Klachtenbehandeling

Opdrachtgevers kunnen ontevreden zijn over het geleverde energieprestatie-rapport en een klacht indienen bij de certificaathouder. De certificaathouder houdt een registratie bij van ontvangen klachten die verband houden met de gecertificeerde werkzaamheden.

Klachten kunnen ook komen van relevante overheidsinstellingen die te maken hebben met de energetische waardering van woningen. Hieronder vallen gemeenten of bijvoorbeeld de huurcommissie.

Van elke klacht moet vastgelegd worden:

- De datum van ontvangst van de klacht;
- De naam en adres van de klager;
- De verantwoordelijke functionarissen met betrekking tot de klachtbehandeling;
- Een omschrijving van de klacht;
- De datum en wijze van afhandeling;
- De getroffen verbetermaatregelen om herhaling te voorkomen;
- De interne en externe terugkoppeling van de klacht.

## **7. EXTERNE KWALITEITSBEWAKING**

De externe kwaliteitsbewaking wordt gevormd door een organisatiegericht onderzoek en een projectgericht onderzoek. Dit organisatiegerichte onderzoek is een audit volgens de definitie in 6.4 van ISO/IEC 17000:2020. Het projectgerichte onderzoek is een inspectie volgens de definitie in artikel 6.3 van ISO/IEC 17000:2020

### **7.1 Toelatingsprocedure**

Nadat een bedrijf zich bij een certificatie-instelling heeft aangemeld voor het certificaat, verricht de certificatie-instelling een toelatingsonderzoek. Deze controle vindt plaats op kantoor van de potentiële certificaathouder.

Gecontroleerd wordt of het bedrijf voldoet aan de eisen van hoofdstuk 3, 4, 5 en 6 (organisatiegericht onderzoek). Verder controleert de certificatie-instelling per subdeelgebied ten minste twee energieprestatie-rapporten op het voldoen aan de eisen van hoofdstukken 3 en 4. Tevens wordt gecontroleerd of de energieprestatieberekening voldoet aan de eisen uit de ISSO 82.1 [2] en de NTA 8800 [4] (projectgericht onderzoek).

Een certificaat wordt niet verleend als:

- Een bedrijf, al bij een andere certificatie-instelling voor eenzelfde deelgebied gecertificeerd is en de aanvraag niet wordt gedaan met de intentie om het contract hiervoor met de andere certificatie-instelling op te zeggen;
- Het bedrijf bij een andere certificatie-instelling is geschorst;
- Van het bedrijf het certificaat door enige certificatie-instelling minder dan zes maanden voor de desbetreffende aanvraag is ingetrokken.

#### *Opmerking*

Van certificatie bij meerdere certificatie-instellingen voor hetzelfde deelgebied kan alleen tijdelijk sprake zijn in het geval van overstappen (zie paragraaf 7.1.7).

Indien een certificatie-instelling constateert dat de certificaathouder of een EP-W adviseur tevens bij een andere certificatie-instelling is ingeschreven met een andere juridische entiteit (bijvoorbeeld een B.V.), dan meldt de certificatie-instelling dat bij InstallQ.

#### **7.1.1 Organisatiegericht onderzoek, omvang**

In het kader van het toelatingsonderzoek is de door de certificatie-instelling te besteden tijd aan het organisatiegericht onderzoek (hoofdstuk 3, 4, 5 en 6) in dat kader niet minder dan de waarden volgens onderstaande tabel.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Omvang toelatingsonderzoek:

<b>Organisatiegericht onderzoek</b>			
Aantal uitvoerenden *) op het gebied van de energieprestatie van gebouwen			Omvang (uren)
1	tot en met	4	8
5	tot en met	9	10
10	tot en met	15	12
16	tot en met	30	16
voor elke volgende klasse van 15			+2

\*) Tot de uitvoerenden behoren alle EP-W adviseurs (ook de externe) die de werkzaamheden of een deel daarvan verrichten.

De te besteden tijd heeft slechts betrekking op onderzoek en verslaglegging, dus niet op reistijd en overige tijd nodig voor het volledig behandelen van de aanvraag.

Bij certificatie voor verschillende BRL9500-delen worden de uitvoerenden van alle deelgebieden bij elkaar opgeteld met uitzondering van de deelgebieden die bij een andere certificatie-instelling zijn ondergebracht. Een persoon die voor meerdere deelgebieden wordt ingezet, telt hierbij mee als 1 uitvoerende.

#### 7.1.2 Organisatiegericht onderzoek, inhoud

De certificatie-instelling controleert of

- Het bedrijf,
- Het kwaliteitshandboek van het bedrijf, en
- De implementatie daarvan,

voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3, 4, 5 en 6.

#### 7.1.3 Projectgericht toelatingsonderzoek, omvang

In het kader van het projectgerichte toelatingsonderzoek controleert de certificatie-instelling ten minste twee afgeronde energieprestatie-rapporten, waarvan één 'achteraf in het werk' en één 'op dossier'. Mocht de potentiële certificaathouder alleen energieprestatie-rapporten voor nieuw te bouwen woningen of woongebouwen maken, worden twee energieprestatie-rapporten 'op dossier' gecontroleerd.

De totaal te besteden tijd aan het projectgerichte toelatingsonderzoek bedraagt ten minste 4 uren voor het subdeelgebied 'basisopname' en ten minste 5 uren voor het subdeelgebied 'detailopname'.

De aangegeven te besteden tijd heeft slechts betrekking op onderzoek en verslaglegging, dus niet op reistijd en dergelijke.

#### 7.1.4 Projectgericht onderzoek, inhoud

### **Controle ‘achteraf in het werk’**

Bij een controle ‘achteraf in het werk’ bezoeken de (potentiële) certificaathouder en de certificatie-instelling, gezamenlijk de woning of het woongebouw, nadat de (potentiële) certificaathouder het energieprestatie-rapport heeft vastgesteld. De certificatie-instelling controleert, onder andere op basis van het projectdossier, in de woning of het woongebouw of de opnamegegevens (opnameformulieren, tekeningen, bestekken, foto’s, etc.) correct zijn.

#### *Toelichting*

Het projectdossier kan bewijs bevatten van getroffen energiebesparende maatregelen die niet zichtbaar zijn.

De certificatie-instelling controleert of het energieprestatie-rapport voldoet aan de eisen in hoofdstukken 3 en 4, waaronder het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7). Tevens wordt gecontroleerd of de software-invoer juist is en/of de energieprestatieberekening voldoet aan de eisen die de wetgever en deze BRL hieraan stellen.

#### *Opmerking*

De controle van de energieprestatieberekening vindt plaats met behulp van de softwareversie zoals deze door de certificaathouder is gebruikt ten tijde van de registratie.

### **Controle ‘op dossier’**

Bij een controle ‘op dossier’ bezoekt de certificatie-instelling de woning of het woongebouw niet. De certificatie-instelling controleert, nadat de (potentiële) certificaathouder het energieprestatie-rapport voor een woning of woongebouw heeft vastgesteld of het projectdossier voldoet aan de eisen van hoofdstuk 4.3.7.

De certificatie-instelling controleert of de software-invoer juist is en of de energieprestatie, voldoet aan de eisen die de wetgever en de BRL hieraan stellen.

#### *Opmerking*

De controle van de energieprestatieberekening vindt plaats met behulp van de softwareversie zoals deze door de certificaathouder is gebruikt voor de invoer van de gegevens.

#### **7.1.5 Rapportage**

Van het organisatiegerichte onderzoek wordt een rapportage opgesteld. Van het projectgerichte onderzoek wordt van elke beoordeelde woning of woongebouw een schriftelijke rapportage opgesteld. De rapportage moet alle bevindingen bevatten van de beoordeling van de gecontroleerde onderdelen inclusief geconstateerde kritieke en niet-kritieke afwijkingen.

#### **7.1.6 Afgifte van het certificaat**

In de certificatie-overeenkomst en/of reglementen van de certificatie-instelling zijn de rechten en plichten vastgelegd van de certificaathouder en de certificatie-instelling ten opzichte van elkaar.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Deze rechten en plichten betreffen:

- De voorwaarden waaronder het certificaat wordt verleend zoals vastgelegd in de beoordelingsrichtlijn;
- De door de certificatie-instelling in het kader van de externe kwaliteitsbewaking te verrichten activiteiten;
- Het door de certificaathouder aan de certificatie-instelling, ten behoeve van de externe kwaliteitsbewaking, ter beschikking stellen van documenten en de manier en het moment waarop deze documenten beschikbaar gesteld worden;
- Het door de certificaathouder voor de certificatie-instelling toegang verschaffen tot plaatsen waar de certificatie-instelling controles moet uitvoeren in het kader van de externe kwaliteitsbewaking;
- De door de certificaathouder aan de certificatie-instelling te betalen vergoeding;
- De klachtenbehandeling (zie paragraaf 7.4).

Het certificaat wordt pas verleend nadat het bedrijf een certificatie-overeenkomst heeft gesloten met de certificatie-instelling en als uit de in 7.1.5 bedoelde rapportage blijkt dat de gecontroleerde projecten voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3 en 4 en het bedrijf voldoet aan de eisen van hoofdstuk 5 en 6.

#### 7.1.7 Overstappen naar een andere certificatie-instelling

Een certificaathouder kan overstappen naar een andere certificatie-instelling.

Bij overstappen gelden de volgende voorwaarden:

- Bij overstappen dient de certificaathouder de certificatie-overeenkomst met de bestaande certificatie-instelling na te leven;
- De controles over de periode voor overstappen moeten zijn uitgevoerd;
- Alle afwijkingen uit de periode voor overstappen moeten zijn opgelost;
- De overstapperiode, dat wil zeggen de periode dat de certificaathouder maximaal bij twee certificatie-instellingen gecertificeerd kan zijn, bedraagt maximaal 3 maanden.

## **7.2 Vervolgcontroles**

### 7.2.1 Organisatiegerichte vervolgcontrole, omvang

Een half jaar na het (positief verlopen) toelatingsonderzoek, en vervolgens telkens na verloop van een jaar, wordt door de certificatie-instelling een organisatiegericht onderzoek uitgevoerd. Dit bestaat uit een onderzoek naar het kwaliteitssysteem en naar de implementatie van het kwaliteitssysteem. De controle vindt plaats op het kantoor van de certificaathouder.

De totaal te besteden tijd aan onderzoek naar het kwaliteitssysteem bedraagt 4 uur minder dan de totaal te besteden tijd aan het organisatorisch toelatingsonderzoek (zie paragraaf 7.1.1).

Een half jaar na het (positief verlopen) toelatingsonderzoek, en vervolgens telkens na verloop van een jaar controleert de certificatie-instelling, aanvullend op het organisatorisch onderzoek, op het kantoor van de certificaathouder een aantal dossiers op de kwaliteit van o.a. de “dossiervorming” (zie paragraaf 7.2.2).

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

De tijdsbesteding voor deze dossiercontroles is gerelateerd aan het jaarlijkse aantal geregistreerde energieprestatie-rapporten en komt boven op de tijdsbesteding zoals hierboven genoemd.

Jaarlijks aantal registraties door certificaathouder	Aantal dossiercontroles	Minimale tijdsbesteding (uur)
0-100	2	0,5
100-500	5	1
500-1000	7	1,5
Vanaf 1000 registraties	10	2

**7.2.2 Organisatiegerichte vervolgcontrole, inhoud**

De certificatie-instelling controleert of het bedrijf, het kwaliteitshandboek van het bedrijf, en de implementatie daarvan, voldoen aan de eisen van hoofdstuk 3, 4, 5 en 6. De certificatie-instelling toetst daarbij ook, aan de hand van de uitdraaien uit EP Online en het kwaliteitssysteem van de certificaathouder, of alle opnemende en registrerende EP-W adviseurs in beeld zijn.

De certificatie-instelling controleert daarnaast een aantal dossiers op volledigheid volgens artikel 4.3.7 en de ISSO-publicatie 82.1 [2] en het voldoen aan de eisen ten aanzien van representativiteit (zie paragraaf 4.2). Deze dossiers dienen tijdens de audit op verzoek van de certificatie-instelling direct getoond te worden. Deze dossiers worden getrokken uit de projectregistratie of uit de registratie van EP-online.

**Toelichting**

Overwegingen bij de selectie voor de certificatie-instelling kunnen zijn:

- Adressen met A+ panden die met de basisopname zijn afgemeld. Gecontroleerd moet worden of dit niet de detailopname moet zijn;
- Adressen in complexen (met dezelfde postcode) die met een individueel label of op basis van representativiteit zijn afgemeld. Het dossier moet voldoen aan de eisen uit paragraaf 4.2.;
- Het in beeld krijgen van de kwaliteit van de dossiers volgens de detailmethode bij vergunningen/meldingen, opleveringen en bestaand;
- Het in beeld krijgen of de kwaliteit van de dossiers van meerdere adviseurs overeenkomt;
- Het selecteren op adressen of adviseurs als daar een gegronde reden voor is. Een gegronde reden kan een klacht zijn of een adviseur die een rol speelt in dossiers bij huurcommissiezaken of overheidsinstanties.

**7.2.3 Projectgerichte vervolgcontrole, omvang**

Een half jaar na het (positief verlopen) toelatingsonderzoek, en vervolgens telkens na verloop van een periode van een jaar, controleert de certificatie-instelling steekproefsgewijs een aantal energieprestatie-rapporten op overeenstemming met de eisen in hoofdstuk 3 en 4.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

Het aantal te controleren energieprestatie-rapporten, de frequentie en de wijze van controleren, worden bepaald op basis van het aantal EP-W adviseurs (B en D) per certificaathouder, in combinatie met het aantal geregistreerde energie-prestatierapporten.

*Opmerking*

De steekproef wordt bepaald op basis van het aantal onder het kwaliteitssysteem van de certificaathouder opererende opnemende en registrerende EP-W adviseurs. Het is daarbij niet relevant of de EP-W adviseur in dienst is van de certificaathouder, ingehuurd is of via een samenwerkings- of licentieovereenkomst onder het certificaat van de certificaathouder werkt.

Elke periode van 12 maanden wordt door de certificatie-instelling van elke onder het kwaliteitssysteem van de certificaathouder vallende EP-W adviseur tenminste 0,5% van het aantal energieprestatie-rapporten gecontroleerd, met een minimum van twee energieprestatie-rapporten per EP-W adviseur. Van de eerste twee energieprestatieprestatie-rapporten wordt één energieprestatie-rapport ‘achteraf in het werk’ en één energieprestatie-rapport op dossier gecontroleerd.

*Opmerking*

Van adviseurs die alleen energieprestatie-rapporten voor vergunningaanvragen opnemen en/of registreren, worden energieprestatie-rapporten alleen op dossier gecontroleerd.

De eerste twee controles worden altijd op het hoogste niveau gedaan van de EP-W adviseur. Dat wil zeggen van een EP-W/B adviseur worden twee basisopnames gecontroleerd, van een EP W/D-adviseur worden twee detailopnames gecontroleerd.

Tot 400 energieprestatie-rapporten geldt een minimum van twee energieprestatie-rapporten. Van alle energieprestatierapporten boven de 400 energieprestatie-rapporten wordt ook 0,5% gecontroleerd, dit wordt rekenkundig afgerond ( $\geq 0,5$  wordt 1).

*Toelichting*

Bij elke 200 energieprestatie-rapporten meer volgt een extra controle.

Van elke vier te controleren energieprestatie-rapporten van elke adviseur meer (boven op het minimum van twee), is minimaal één controle een controle ‘achteraf in het werk’. De verdeling naar basis en detailopname vindt plaats naar rato van het aantal geregistreerde energieprestatie-rapporten.

Een uitzondering geldt voor EP-W adviseurs die jaarlijks minder dan 50 energieprestatie-rapporten registreren. Deze krijgen één controle per jaar. Afwisselend is dat in het ene jaar een controle achteraf in het werk en in het andere jaar een controle op dossier.

De certificatie-instelling selecteert de te controleren energieprestatie-rapporten aselect in EP Online.

## ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN

### Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx

#### *Opmerking 1*

Alle geregistreerde energieprestatie-rapporten (zowel individuele als referentie-energieprestatierapporten als herlabel-registraties) tellen mee bij het bepalen van de steekproefomvang. Een herlabel-registratie ontslaat een adres dat reeds in de steekproef zit niet van een controle.

#### *Opmerking 2*

Als een adviseur voor meerdere certificaathouders werkt, geldt dat de omvang van de steekproef per certificaathouder wordt bepaald met een minimum aantal van 2.

#### *Opmerking 3*

Het aantal te controleren energieprestatie-rapporten wordt periodiek vastgesteld, maar niet later dan aan het einde van de periode waarop de controles plaatsvinden. De controles vinden uiterlijk binnen drie maanden na de steekproeftrekking plaats.

Per certificaathouder wordt de steekproef voor de controle van de energieprestatie-rapporten opgesteld volgens de basisopname getrokken op basis van het aantal opnemende EP-W/B adviseurs en de door hen opgenomen aantallen energieprestatie-rapporten. De steekproef voor de controle van de energieprestatie-rapporten opgesteld volgens de detailopname wordt getrokken op basis van het aantal registrerende EP-W/D adviseurs en de door hen geregistreerde aantallen energieprestatierapporten. In alle gevallen zorgt de certificatie-instelling ervoor dat alle EP-W adviseurs minimaal jaarlijks gecontroleerd worden volgens de hiervoor genoemde percentages en aantallen.

#### *Opmerking*

De certificatie-instellingen kunnen uit EP Online informatie krijgen over de energieprestatie-rapporten die door de certificaathouders c.q. EP-W adviseurs zijn opgenomen en geregistreerd.

Als de bewoner van een in het werk te controleren woning geen toestemming geeft om de woning te betreden, dan volgt automatisch een dossiercontrole door de certificatie-instelling. Een certificatie-instelling kan, in het geval dat de betreffende woning deel uitmaakt van een groep gelijkende woningen van dezelfde opdrachtgever, er ook voor kiezen een andere woning binnen de betreffende groep te controleren. In het geval dat een projectcontrole vervangen wordt door een dossiercontrole dient binnen de steekproef een ander energieprestatie-rapport in plaats van op dossier, op locatie te worden gecontroleerd.

De getrokken steekproef geeft een getrouw beeld van de kwaliteit van individuele energieprestatierapporten, referentie-energieprestatierapporten, rapporten opgesteld in het kader van de omgevingsvergunning/melding, oplevering en bestaand en herlabel-registraties.

De totaal te besteden tijd aan de controle van een energieprestatie-rapport 'op dossier' bedraagt ten minste 1,5 uren voor een basisopname en ten minste 2 uren voor een detailopname.



## **ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**

### **Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

De totaal te besteden tijd aan de controle van een energieprestatie-rapport ‘in het werk’ bedraagt ten minste 2,5 uren voor een basisopname en ten minste 3 uren voor een detailopname. De te besteden tijd heeft slechts betrekking op onderzoek en verslaglegging, dus niet op reistijd en dergelijke.

#### 7.2.4 Projectgerichte vervolgcontrole, inhoud

Op de inhoud van de projectgerichte controles zijn de bepalingen van onderdeel 7.1.4 van toepassing.

##### *Opmerking*

Herlabel-registraties worden bij een audit integraal met de oorspronkelijke opnamegegevens gecontroleerd. Eventuele fouten in de oorspronkelijke registratie worden meegenomen.

#### 7.2.5 Rapportage

Van het organisatiegerichte vervolgonderzoek wordt een schriftelijke rapportage opgesteld. Van elk beoordeeld energieprestatie-rapport wordt een schriftelijke rapportage opgesteld. Alle afwijkingen, zowel kritieke als niet kritieke, worden gerapporteerd. Hierbij wordt ook aangegeven welke EP-W adviseur(s) betrokken zijn. De certificatie-instelling zendt deze rapportages, overeenkomstig haar certificatiereglement, voorzien van een schriftelijke conclusie en de eventueel opgelegde sancties, naar de certificaathouder.

#### 7.2.6 Afwijkingen en sancties

Er zijn sancties van toepassing indien er bij een vervolgcontrole afwijkingen worden geconstateerd van de eisen van de beoordelingsrichtlijn.

##### *7.2.6.1 Organiseiegerichte controle*

Er is sprake van een kritieke afwijking bij een organiseiegerichte controle indien:

- De afwijking onmiddellijk effect heeft op de kwaliteit van de onder certificaat verleende werkzaamheden (dit kan gelden bij paragrafen 5.3, 6.1, 6.4 of 6.7) en/of;
- Voorgescreven onderdelen van het kwaliteitshandboek ontbreken of niet worden toegepast.

Indien de certificatie-instelling bij een organiseiegerichte vervolgcontrole een kritieke afwijking vaststelt, dan moet de certificaathouder schriftelijk de corrigerende maatregelen binnen één maand aanleveren. Indien de certificatie-instelling bij een organiseiegerichte vervolgcontrole, niet-kritieke afwijkingen vaststelt, dan moet de certificaathouder schriftelijk de corrigerende maatregelen binnen drie maanden aanleveren. Als de corrigerende maatregelen niet hebben geleid tot een situatie waarin de afwijkingen naar tevredenheid van de certificatie-instelling zijn opgeheven, volgt binnen drie maanden een extra controle op de onderdelen die niet voldeden.

Als bij de extra controle (naar aanleiding van een kritieke, danwel niet kritieke afwijking) blijkt dat er geen aangetoonde verbeteringen zijn doorgevoerd, zal de schorsingsprocedure zoals beschreven in paragraaf 10.1 in werking gaan.

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

*7.2.6.2 Projectgerichte controle*

Er is sprake van een kritieke afwijking in een project indien:

1. Één of meer afwijkingen<sup>2</sup> zijn vastgesteld, waardoor de opgegeven waarde van de energieprestatie, uitgedrukt in de prestatie-indicator “Primair fossiel energiegebruik”, de maximaal toegestane afwijking overschrijdt. Deze maximale afwijking bedraagt bij:
  - een indicator, kleiner of gelijk aan 125 kWh/m<sup>2</sup> per jaar: 10 kWh/m<sup>2</sup> per jaar;
  - een indicator, groter dan 125 kWh en kleiner of gelijk aan 435 kWh/m<sup>2</sup> per jaar: 8% \* indicator “Primair fossiel energiegebruik”;
  - een indicator, groter dan 435 kWh/m<sup>2</sup> per jaar: 35 kWh/m<sup>2</sup> per jaar.
2. Er vijf of meer afwijkingen<sup>2</sup> in de opname zijn vastgesteld bij de bepaling van één energieprestatie;
3. Er sprake is van:
  - de inzet van niet vakbekwaam personeel (zie paragraaf 4.2);
  - de inzet van adviseurs die niet in het kwaliteitstelsel van de certificaathouder opgenomen zijn en of niet bekend zijn in het landelijk gegevensbestand EP Online of het Centraal Register Techniek (zie paragrafen 6.2 en 6.3);
  - een verkeerde registratie in EP Online ((zoals bijvoorbeeld via de basisopname in plaats van detailopname, individueel energieprestatierapport in plaats van referentie-energieprestatierapport);
  - woningen of woongebouwen die niet bezocht zijn en die wel bezocht hadden moeten worden;
  - onjuiste of vervalste bewijslast in het projectdossier (zie paragraaf 4.3.7);
  - meerdere gegevens die door de EP-W adviseur goed waar te nemen waren geweest en die als “onbekend” zijn ingevoerd.

Voor elk energieprestatie-rapport waarin bij de projectgerichte controle een kritieke afwijking is geconstateerd, moet de certificaathouder schriftelijk de corrigerende maatregelen inclusief een oorzaak/omvang analyse binnen één maand aanleveren. Daarnaast levert de certificaathouder aan de opdrachtgever een nieuw energieprestatie-rapport. Het energieprestatie-rapport dient tevens opnieuw te worden geregistreerd in EP Online. De sanctie bestaat uit een extra projectcontrole. De extra projectcontrole vindt plaats binnen 3 maanden na vaststellen van de kritieke afwijking, en wordt uitgevoerd bij de, bij de kritieke afwijking betrokken EP-W adviseur(s). Als bij de extra controle blijkt dat er geen aangetoonde verbeteringen zijn doorgevoerd, zal de schorsingsprocedure zoals beschreven in paragraaf 10.1 in werking gaan.

Als bij een geconstateerde kritieke afwijking een extra controle door de certificatie-instelling wordt uitgevoerd, voert de certificatie-instelling in het daarop volgende controlejaar een extra controle bij de betrokken EP-W adviseur(s) uit (mits nog werkzaam/aangesloten bij de certificaathouder), op de door de certificaathouder getroffen corrigerende maatregelen. Mocht uit deze controle blijken dat dat in het project van deze adviseur opnieuw dezelfde kritieke

---

<sup>2</sup> elke afwijking ten opzichte van de eisen in de BRL9500-W en/of ISSO publicatie 82.1 die 1% of meer invloed heeft op de opgegeven waarde, uitgedrukt in de prestatie-indicator “Primair Fossiel Energiegebruik”.

afwijking (ad c) wordt geconstateerd, beoordeelt de certificatie-instelling in hoeverre sprake is van fraude. De certificatie-instelling brengt de certificaathouder van deze beoordeling schriftelijk op de hoogte. Bij een positief oordeel treedt artikel 10.2 in werking.

#### Fraude

Wanneer in het jaar opvolgend aan de audit waarbij een kritieke afwijking is geconstateerd volgens de hierboven opgenomen opsomming onder ad 3, opnieuw dezelfde kritieke afwijking wordt geconstateerd, beoordeelt de certificatie-instelling in hoeverre sprake is van fraude, oftewel het moedwillig afwijken van de bepalingen in de BRL. Fraude kan leiden tot intrekking van het certificaat (zie paragraaf 10.2). Fraude kan ook leiden tot nader onderzoek en/of melding aan InstallQ en ILenT als de afwijking het gevolg is van het individueel handelen van een adviseur (zie paragraaf 10.3).

De certificatie-instelling houdt een registratie bij van de kritieke afwijkingen waaruit duidelijk wordt welke EP-W adviseur(s) betrokken is/zijn bij een tijdens een projectcontrole geconstateerde kritieke afwijking

### **7.3 Eisen aan de bekwaamheid van personeel van de certificatie-instelling**

#### 7.3.1 Auditor (organisatiegerichte controles)

- HBO werk- en denkniveau;
- Aantoonbare kennis van de BRL9500;
- Kennis van de relevante voorschriften, met name de referenties uit hoofdstuk 11;
- In staat zijn te beoordelen of de relevante normen en voorschriften op de juiste wijze worden toegepast;
- Beheersing van relevante audittechnieken op basis van audittraining (intern of extern);
- Een (lead) auditor diploma, bij voorkeur afgegeven door een geaccrediteerde instelling, of
- Ten minste 3 jaar werk- of auditervaring op het gebied van certificatie;
- Ter behoud van de bekwaamheid:
  - uitvoeren van auditwerkzaamheden gedurende ten minste 5 dagen per jaar, en
  - ondergaan van monitoring met een frequentie van ten minste eenmaal per 3 jaar en rapportage daarover.

#### 7.3.2 Inspecteur (projectgerichte controles)

- Voor het beoordelen van een certificaathouder die gecertificeerd is voor het subdeelgebied basisopname: een vakbekwaamheidsbewijs 'Energieprestatie Adviseur Woningbouw basisopname', Energieprestatie Adviseur Utiliteitsbouw basisopname of Energieprestatie Adviseur detailopname;
- Voor het beoordelen van een certificaathouder die gecertificeerd is voor het subdeelgebied detailopname: een vakbekwaamheidsbewijs 'Energieprestatie Adviseur Woningbouw detailopname' of Energieprestatie Adviseur Utiliteitsbouw detailopname';
- Kennis van de relevante voorschriften, met name de referenties uit hoofdstuk 11;
- In staat zijn te beoordelen of de relevante normen en voorschriften op de juiste wijze worden toegepast;
- Beheersing van relevante audittechnieken op basis van audittraining (intern of extern);

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

- Ten minste 3 jaar werk- of auditervaring op het gebied van energiebesparing en de effecten daarvan.

#### 7.3.3 Beslisser

Aan de bekwaamheid van de medewerker van de certificatie-instelling die beslist over de aanvraag voor een certificaat, worden de volgende eisen gesteld:

- HBO werk- en denkniveau;
- Voldoende kennis van CI-interne processen om een besluit voor afgifte van het certificaat te kunnen nemen;
- Aantoonbare kennis van de BRL9500.

#### 7.3.4 Reviewer

Aan de bekwaamheid van de medewerker van de certificatie-instelling die de rapportages als bedoeld in 7.1.5 en 7.2.5 beoordeelt, worden de volgende eisen gesteld:

- Minimaal MBO werk- en denkniveau;
- Ten minste 5 jaar werkervaring.

### **7.4 Klachtenbehandeling door certificatie-instelling**

Na ontvangst van een klacht over de werkzaamheden van een certificaathouder gaat de certificatie-instelling na of deze klacht reeds is gedeponereerd bij de betrokken certificaathouder. Als dit niet het geval is, wordt de klager doorverwezen naar het bedrijf. Als dit wel het geval is, behandelt de certificatie-instelling de klacht volgens haar eigen certificatiereglement.

### **7.5 Rapportage aan InstallQ**

Om de kwaliteit van de BRL of publicaties of tools waarnaar de BRL verwijst te monitoren en te verbeteren, rapporteert de certificatie-instelling jaarlijks, uiterlijk op 1 februari van het volgende kalenderjaar, over de resultaten van het door de certificerende instelling in een kalenderjaar gevoerde toezicht op deze regeling. Het format voor de monitoringrapportage wordt jaarlijks door InstallQ in overleg met de certificatie-instellingen vastgesteld.

De certificerende instelling levert elk jaar, gelijktijdig met de monitoringrapportage, een afschrift van het auditrapport van de Raad voor Accreditatie aan InstallQ.

## **8. EISEN TE STELLEN AAN HET CERTIFICAAT**

### **8.1 Certificaathouder**

Een kwaliteitsverklaring is toegewezen aan één bedrijf, organisatie dan wel rechtspersoon, zoals geregistreerd bij de Kamer van Koophandel, en is niet overdraagbaar.

### **8.2 Subdeelgebied**

Op het certificaat wordt vermeld of de certificaathouder gecertificeerd is voor de basisopname en/of de detailopname.

### **8.3 Uitvoering van het certificaat**

De lay-out van het certificaat moet voldoen aan de eisen van de houder van het NL-EPBD-merk, de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw ([www.tlokb.nl](http://www.tlokb.nl)).

Op het certificaat:

- Is het logo van het “NL-EPBD” keurmerk opgenomen;
- Wordt de naam en het adres van de certificatie-instelling opgenomen;
- Wordt de naam en het adres opgenomen van de certificaathouder;
- Worden de namen opgenomen van de organisatieonderdelen met een ander adres dan de certificaathouder (de nevenvestigingen) die onder het certificaat werken.

Een (richtinggevend) model van het certificaat is opgenomen in bijlage 1.

#### *Opmerking*

De certificatie-instelling heeft een licentieovereenkomst voor het gebruik van het NL-EPBD merk met de houder van het merk (TloKB). Op grond hiervan heeft de certificatie-instelling het recht om het merk op het certificaat aan te brengen, zoals in de beoordelingsrichtlijn voorgeschreven, en ook het recht om de certificaathouder toe te staan het merk te gebruiken in het kader van de certificatie-overeenkomst met betrekking tot de BRL9500-W. Op grond van de certificatie-overeenkomst tussen de certificatiehouder en de certificatie-instelling mag de certificaathouder het merk aanbrengen op een energieprestatie-rapport.

### **8.4 Geldigheidsduur**

De geldigheidsduur van het certificaat staat vermeld op het certificaat.

Bij een aanpassing van de beoordelingsrichtlijn stelt InstallQ vast of een regulier vervolgonderzoek moet plaats vinden voordat het nieuwe certificaat kan worden afgegeven.

**9. GEBRUIK VAN HET CERTIFICAAT EN HET CERTIFICATIEMERK**

De certificaathouder stelt de opdrachtgever van de werkzaamheden, uiterlijk op de dag waarop de schriftelijke opdracht wordt ondertekend, een volledig exemplaar van het certificaat ter beschikking.

Bij het gebruik van het certificaat in drukwerk en/of op de website publiceert de certificaathouder het certificaat volledig. Duidelijk moet gemaakt worden dat het certificaat alleen betrekking heeft op het maken en afgeven van een energieprestatie-rapport.

Het certificaat mag alleen gebruikt worden in relatie met werkzaamheden die beschreven zijn in het certificaat. Het niet naleven hiervan kan een directe schorsing van het certificaat tot gevolg hebben.

**10. SCHORSING, INTREKKING EN OPSCHORTING VAN HET CERTIFICAAT**

Dit hoofdstuk bevat bepalingen inzake de schorsing, intrekking en opschorting van het certificaat. Los van deze bepalingen kan een certificatie-instelling een certificaat intrekken, wanneer de certificatiehouder niet voldoet aan zijn verplichtingen overeenkomstig de certificatie-overeenkomst met de certificatie-instelling.

Een certificatie-instelling stelt InstallQ, de andere certificatie-instellingen en de Beheerder van het landelijke gegevensbestand onverwijld op de hoogte van een schorsing c.q. intrekking van het certificaat. Bij de melding aan InstallQ van een intrekking van een certificaat geeft de certificatie-instelling tevens de reden voor intrekking aan. Bij een intrekking als gevolg van fraude geeft de certificatie-instelling in de melding richting InstallQ tevens de na(a)m(en) van de betrokken EP-adviseur(s) en nummer van zijn/haar vakbekwaamheidsbewijs aan.

**10.1 Schorsing**

Als de certificatie-instelling tot het oordeel komt dat de certificaathouder geen aangetoonde verbeteringen heeft doorgevoerd, zoals beschreven in paragraaf 7.2.6, dan wordt het certificaat onmiddellijk geschorst.

De certificaathouder mag geen gebruik maken van het geschorste certificaat. Bij schorsing moet de certificaathouder schriftelijk in een plan van aanpak aangeven hoe hij de afwijkingen gaat opheffen, ten genoegen van de certificatie-instelling.

De schorsing duurt maximaal 6 maanden. Binnen deze periode van 6 maanden verricht de certificatie-instelling in het kader van een schorsing op basis van paragraaf 7.2.6.1 een extra organisatorisch gericht onderzoek gericht op de corrigerende maatregelen en in het kader van een schorsing op basis van paragraaf 7.2.6.2 een extra projectgericht onderzoek, ter verificatie van de getroffen corrigerende maatregelen.

De schorsing van het certificaat vervalt op de dag dat de certificatie-instelling vaststelt dat de afwijkingen zijn opgeheven.

## **10.2 Intrekking**

Het certificaat wordt ingetrokken als:

- Een certificaathouder niet meewerkt aan organisatiegerichte en/of projectgerichte controles.
- Een schorsing (volgens 10.1) niet binnen 6 maanden is opgeheven;
- Een certificaathouder, of één van de adviseurs werkend onder zijn certificaat, fraude heeft gepleegd.

De certificaathouder mag geen gebruik maken van het ingetrokken certificaat. Het intrekken van een certificaat wordt door InstallQ bekend gemaakt op de website [www.installq.nl](http://www.installq.nl).

### *Opmerking*

Naast bovengenoemde mogelijkheden, kan een certificatie-instelling een certificaat intrekken, wanneer de certificatiehouder niet voldoet aan zijn verplichtingen overeenkomstig de certificatie-overeenkomst met de certificatie-instelling.

Bij intrekking van het certificaat worden alle energieprestatie-rapporten, uit de periode waarop het besluit tot intrekking gebaseerd is, verwijderd uit het landelijk gegevensbestand.

### *Opmerking 1*

Na beëindiging van het certificaat door de certificaathouder blijft de verplichting op de certificaathouder rusten om mee te werken aan de controle van de energieprestatierapporten die zijn afgegeven in de periode waarover de certificatie-instelling nog geen controle heeft uitgevoerd. Als de certificaathouder niet meewerkt aan deze controle, worden alle labels over de nog niet gecontroleerde periode, door de certificatie-instelling ingetrokken.

### *Opmerking 2*

De organisatie waarvan het certificaat is ingetrokken, blijft verantwoordelijk voor het informeren van de opdrachtgever over de intrekking van de energieprestatie-rapporten.

## **10.3 Fraude individuele adviseur**

De certificatie-instelling kan tot de conclusie komen dat een certificaathouder niet verantwoordelijk kan worden gehouden voor het frauduleus handelen van een onder zijn certificaat werkende EP-W adviseur, en er geen dringende reden is voor het intrekken van het certificaat volgens artikel 10.2. In dit geval meldt de certificatie-instelling de naam van de betrokken EP-W adviseur bij het bevoegd gezag (ILenT) en bij InstallQ.

### Toelichting

InstallQ zal de melding in behandeling nemen volgens de hiervoor geldende klachtenprocedure (D41.3).

**10.4 Opschorting**

De certificaathouder kan de certificatie-instelling verzoeken om het certificaat op te schorten voor een periode van ten hoogste 2 jaar. Indien de periode van opschorting langer is dan 1 jaar zal, eerst een (beperkte) (her)controle moeten plaats vinden voordat opnieuw onder certificaat kan worden geacteerd. Tijdens de periode van opschorting blijft de certificatie-overeenkomst van kracht, behalve dat de certificaathouder geen gebruik mag maken van het certificaat en het certificatiemerk en geen energieprestatie-rapporten registreert.

CONCEPT



**11. REFERENTIES**

- [1] Omgevingsregeling ([www.overheid.nl](http://www.overheid.nl))
  
- [2] ISSO-publicatie 82.1 (6e druk, 2024)
  
- [3] BRL 9501:2024 Methoden voor het berekenen van het energiegebruik van gebouwen en de energetische en financiële gevolgen van energiebesparingsmaatregelen d.d. xx-xx-xxxx
  
- [4] “NTA 8800:2024 Energieprestatie van gebouwen - Bepalingsmethode”
  
- [5] Besluit Bouwwerken Leefomgeving ([www.overheid.nl](http://www.overheid.nl)).

CONCEPT

## **Bijlage 1 Model van het certificaat**

### **NL-EPBD<sup>®</sup> procescertificaat**

Naam certificatie-instelling  
Adresgegevens

LOGO van  
Certificatie-  
instelling

nummer:  
uitgegeven:  
geldig tot:

### **Energieprestatie-rapport woningen**

---

NAAM Certificaathouder

#### **Verklaring van (naam CI)**

BRL9500-W <titel> d.d. .... afgegeven door (naam CI) conform het hiervoor van toepassing zijnde certificatiereglement van (naam CI).

Voor het deelgebied Woningen, subdeelgebied(en) <basisopname / detailopname>

(Naam CI) verklaart, dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat, dat:

- de door de certificaathouder verrichte werkzaamheden met betrekking tot het afgeven van energieprestatie-rapport zijn uitgevoerd volgens de in deze Beoordelingsrichtlijn opgenomen eisen.
- met in achtneming van het bovenstaande de door (naam bedrijf/certificaathouder) afgeleverde energieprestatierapporten voor woningen voldoen aan de daaraan gestelde eisen in de Regeling en het Besluit Energieprestatie Gebouwen.

Voor (naam CI)

....., directeur

---

Gebruikers van dit certificaat wordt geadviseerd om bij (naam CI) te informeren of dit document nog geldig is.

---



**Beoordeeld is:  
kwaliteitssysteem  
en proces**

**Periodieke controle**

® is een collectief merk van de Toelatingsorganisatie Kwaliteitsborging Bouw (TloKB)

Dit procescertificaat is opgenomen in het overzicht van erkende kwaliteitsverklaringen in de bouw op de website van de TloKB ([www.tlokb.nl](http://www.tlokb.nl))

---

## **Bijlage 2a      Eisen aan de vakbekwaamheid van de EP-W/B adviseur**

Een 'EP-W/B adviseur heeft:

- Ten minste een werk- en denkniveau overeenkomstig een basisberoepsopleiding<sup>3</sup>,
- Kennis van bouwkundige en installatietechnische kenmerken van woningen en woongebouwen;
- Een bewijs van Vakbekwaamheid 'Energieprestatie Adviseur Woningbouw basisopname'.

Aan de bovengenoemde eis voldoet een adviseur ook als hij/zij beschikt over één van de onderstaande bewijzen:

- Een bewijs van vakbekwaamheid 'Energieprestatie Adviseur Woningbouw detailopname';
- Een bewijs van vakbekwaamheid 'Energieprestatie Adviseur Utiliteitsbouw basisopname';
- Een bewijs van vakbekwaamheid 'Energieprestatie Adviseur Utiliteitsbouw detailopname'.

Verder beschikt een 'EP-W/B adviseur over de volgende vakbekwaamheden:

- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL een opname te maken van de bouwkundige schil en de installaties van een woning of woongebouw waarvoor het energieprestatie-rapport basisopname moet worden opgesteld;
- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL op basis van gegevens uit een opname de Energieprestatie van een woning of woongebouw te berekenen;
- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL een energieprestatie-rapport op te stellen.

---

<sup>3</sup> Basisberoepsopleiding zoals bedoeld in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB).

---

**Bijlage 2b      Eisen aan de vakbekwaamheid van de ‘EP-W/D adviseur**

Een ‘EP-W/D adviseur heeft:

- Ten minste een werk- en denkniveau overeenkomstig een hogere beroepsopleiding<sup>4</sup>,
- Kennis van bouwkundige en installatietechnische kenmerken van woningen en woongebouwen;
- Een bewijs van Vakbekwaamheid ‘Energieprestatie Adviseur Woningbouw detailopname’.

Aan de bovengenoemde eis voldoet een adviseur ook als hij/zij beschikt over:

- Een bewijs van Vakbekwaamheid ‘Energieprestatie Adviseur Utiliteitsbouw detailopname’.

Verder beschikt een ‘EP-W/D-adviseur over de volgende vakbekwaamheden:

- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL een opname te maken van de bouwkundige schil en de installaties van een woning of woongebouw waarvoor het energieprestatie-rapport moet worden opgesteld;
- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL op basis van gegevens uit een opname de Energieprestatie van een woning of woongebouw te berekenen;
- Hij/zij is in staat om volgens de voorschriften van de BRL een energieprestatie-rapport op te stellen.

---

<sup>4</sup> Hogere beroepsopleiding zoals bedoeld in de Wet op het Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

**Bijlage 3    Eisen aan het projectdossier**

Onderstaand zijn de eisen aan het projectdossier weergegeven.

<b>Onderdelen</b>	<b>Toelichting</b>
<b>Postcode / huisnummer woning / woongebouw</b>	
<b>Algemeen</b>	
omgevingsvergunningaanvraag/meldingsplicht/oplevering nieuwbouw/bestaand	
enkelvoudig/particulier of seriematige nieuwbouw/renovatie basis- of detailopname	
de schriftelijke opdrachtbevestiging	
het bewijs en onderbouwing op grond waarvan gebruik mag worden gemaakt van door de opdrachtgever aangereikte informatie;	
het aan de opdrachtgever geleverde energieprestatie-rapport	
<b>Bouwkundige gegevens</b>	
een plattegrond (bouwtekening of schets) van de woning of woongebouw, waarop de maatvoering en indeling is aangegeven	
een doorsnede (bouwtekening, schets of foto) waarop de hoogte van de woning of het woongebouw is aangegeven	
de ingevoerde oppervlaktes van vloer, dak, gevels, ramen en panelen	dit mag ook de uitdraai zijn van een digitaal opname-instrument
bouwjaar en/of renovatiejaar (bij renovatiejaar toelichting ingreep); type dak (bouwtekening of foto bijvoegen)	
<b>Installatietechnische gegevens</b>	
de locatie van de warmte- en/of koudeopwekkers voor ruimteverwarming en/of -koeling (overzichtsfoto en omschrijving of aanduiding op tekening)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
type warmte- en/of koude opwekker voor ruimteverwarming en/of - koeling (foto en/of factuur bijvoegen)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
type ventilatiesysteem (foto en/of factuur bijvoegen)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
type warmtapwaterinstallatie (foto en/of factuur bijvoegen)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
type gebouwgebonden energieproductie (foto en/of factuur toevoegen)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
<b>Uitwerking</b>	

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

onderbouwing van de schematisering en bepaling rekenzones (aan de hand van tekeningen/schetsen van de status van de woning/woongebouw)	
de onderbouwing om conform ISSO-publicatie 82.1 “in te klappen”, oftewel terug te vallen op forfaitaire waarden	
alle berekeningen en aanvullende gegevens die volgens ISSO-publicatie 82.1 in het projectdossier moeten zijn opgenomen	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
een beschrijving van de wijze waarop de thermische eigenschappen zijn bepaald (bijv. isolatiemateriaal en isolatiedikte, of onderbouwing voor de bouwjaarklasse)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
een onderbouwing welke elementen/parameters en welke gegevens gebruikt zijn	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
onderbouwende informatie als individuele appartementen bij nieuwbouw geen energielabel krijgen	bij vergunningsaanvraag/melding
<b>Representativiteit (indien van toepassing)</b>	
een onderbouwing op grond waarvan het gebruik maken van representativiteit is toegestaan	
een overzicht van de woningen die tot de deelverzameling behoren	
een overzicht van de bezochte woningen uit de deelverzameling waaruit de steekproef is getrokken om de voor representativiteit van belang zijnde kenmerken vast te stellen	
overzicht van de kenmerken met onderscheid tussen de kenmerken die in de woning en buiten de woning zijn vastgesteld	
omschrijving van aanwezige types en gehanteerde benaming (bijvoorbeeld in database) van de woningen, waaruit woningtype en geometrisch gelijke woningen blijkt.	
wijze waarop de voor representativiteit van belang zijnde kenmerken zijn vastgesteld.	
<b>Resultaat berekening</b>	
het opnameformulier (de invoerfile) inclusief opnamedatum en naam + registratienummer van de adviseur die de woning of het woongebouw opgenomen heeft	
de volledige rapportage (de uitvoerfile) van het rekenprogramma dat gebruikt is om de energieprestatie te berekenen	
de registratiedatum, de naam + registratienummer(s) van de adviseur(s) die het energieprestatie-rapport heeft/hebben opgenomen en/of geregistreerd, en het registratienummer van het energieprestatierapport in EP-Online	
de elektronische bestanden van de uitgevoerde energieprestatieberekeningen, en indien gemaakt, de GTO-berekeningen	
<b>Aanvullend (indien van toepassing)</b>	
alle correspondentie bij eventuele klachten.	

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

<b>Bewijsmateriaal (inclusief inhoudsopgave)</b>	
een overzicht met beschikbaar gestelde gegevens door de opdrachtgever (formulier of email, zie voorbeeld bijlage 4), wie de gegevens heeft aangeleverd en bewijs van controle door de adviseur	
de tijdens de bouw/renovatie verzamelde gegevens die niet meer waarneembaar zijn bij oplevering (zie bijlage 5)	alleen bij oplevering
gecontroleerde kwaliteits- en gelijkwaardigheidsverklaringen (merk, type) + bewijs (foto's of factuur)	bij vergunningaanvraag/melding o.b.v. ontwerpgegevens
foto's waarbij relevante informatie (typeaanduiding, maatvoering etc.) goed leesbaar is	Bij vergunningaanvraag/melding n.v.t.
facturen op naam en/of adres	Zie ook paragraaf 4.3.2
productdocumentatie van de fabrikant (bij fabrieksmatig geproduceerde elementen) indien van toepassing met kwaliteitsverklaring en/of DOP	Bij vergunningsaanvraag/melding voor zover bekend en beschikbaar
onderbouwing eventueel gebruikte forfaitaire waarden	Alleen bij vergunningsaanvraag/melding
<b>Indien gebruik wordt gemaakt van herlabeling</b>	
Overzicht later aangebrachte wijzigingen (bijlage 6a) + bewijslast	
de volledige rapportage (de uitvoerfile) van het rekenprogramma dat gebruikt is om de energieprestatie te berekenen	
de registratiedatum, de naam + registratienummer(s) van de adviseur(s) die het energieprestatie-rapport heeft/hebben opgenomen en/of geregistreerd, en het registratienummer van het energieprestatierapport in EP-Online	
de elektronische bestanden van de uitgevoerde energieprestatieberekeningen, en indien gemaakt, de GTO-berekeningen en eventueel geleverde dynamische koellastberekeningen.	Alleen bij vergunningsaanvraag en bij oplevering,
offerte, opdracht of werkbom in combinatie met een factuur waaruit blijkt dat de verbetering daadwerkelijk op het desbetreffende adres is uitgevoerd. Bij zonthermische en/of PV-panelen mag ook gebruik worden gemaakt van foto's gemaakt door een fysieke waarneming bij de betreffende woning/woongebouw door de EP-W adviseur (inclusief foto's wel/geen beschaduwning)	

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

**Bijlage 4: Checklist beschikbaar gestelde informatie door opdrachtgever (niet limitatief)**

In de onderstaande lijst kan de opdrachtgever aangeven welke informatie van het betreffende gebouw hij of zij beschikbaar stelt aan de EP-adviseur. Via ISSO Open ([open.isso.nl](http://open.isso.nl)) is een standaard intakeformulier te downloaden.

Beschikbare informatie	Tekeningen		
	Vergunningsaanvraag	Revisie	Bestek
O Aanvraag bouwvergunning inclusief Energieprestatieberekening			
O Verleende bouwvergunning			
O Bouwkundige tekeningen op schaal met afmetingen	O	O	O
O Met plattegronden	O	O	O
O Gevelaanzichten	O	O	O
O Dwarsdoorsnede	O	O	O
O Detailtekeningen van de bouwkundige constructies van het gebouw (kunnen ook onderdeel zijn van de eerdergenoemde bouwkundige tekeningen)	O	O	O
O Installatieontwerp van het gebouw (o.a. installatietekeningen voor verwarming, koeling en warmtapwater)	O	O	O
O Ontwerp en installatietekeningen voor verwarming	O	O	O
O Ontwerp en installatietekeningen voor tapwater	O	O	O
O Ontwerp en installatietekeningen voor koeling	O	O	O
O Verklaring dat de installaties voor ruimteverwarming zijn ingeregeld (verklaring waarop is aangegeven dat de inregeling van de installatie voldoet aan de eisen gesteld in het opnameprotocol)			
O Verklaring dat de installaties voor tapwater zijn ingeregeld (verklaring waarop is aangegeven dat de inregeling van de installatie voldoet aan de eisen gesteld in het opnameprotocol)			
O Verklaring dat de installaties voor ruimtekoeling zijn ingeregeld (verklaring waarop is aangegeven dat de inregeling van de installatie voldoet aan de eisen gesteld in het opnameprotocol)			
O Verzamellijsten met daarop de installaties, zoals bijvoorbeeld type opwekkers voor ruimteverwarming e.d.			
O Verzamellijsten met daarop de installaties, zoals bijvoorbeeld type opwekkers voor tapwater e.d.			
O Verzamellijsten met daarop de installaties, zoals bijvoorbeeld type opwekkers voor ruimtekoeling e.d.			
O Verzamellijsten met daarop type kozijnen en beglazingen			

Ingevuld door (naam + bedrijfsnaam):

Paraaf:



**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

**Bijlage 5: te verzamelen bewijsmateriaal tijdens bouw/renovatie**

Voor het opstellen van de energieprestatie bij oplevering van een gebouw moet er bewijsmateriaal worden verzameld. Deze bijlage geeft een overzicht van het bewijsmateriaal dat moet worden verzameld tijdens het bouwproces, omdat dit na oplevering van het gebouw niet meer is waar te nemen. Behalve het hiergenoemde bewijsmateriaal kunnen ook rekeningen en getekende opdrachtbrieven als bewijsmateriaal worden gebruikt. Als er geen bewijsmateriaal van een bepaald aspect aanwezig is, wordt uitgegaan van de forfaitaire waarden van dat aspect. Als het een bouwproject betreft waarin meerdere woningen worden gebouwd, moet per type woning het onderstaande bewijsmateriaal worden verzameld.

Overzicht van het te verzamelen bewijsmateriaal voor de thermische schil

Te bewijzen aspecten	Van	Eisen bewijslast
Dikte isolatiemateriaal	$\geq 1$ gevel $\geq 1$ dak <sup>1)</sup> $\geq 1$ begane grondvloer	Overzichtsfoto waan de totale gevel en foto's waarop duidelijk te zien is wat de dikte is van het isolatiemateriaal. Op de foto moet duidelijk zichtbaar zijn dat de duimstok waarmee de dikte wordt bepaald, aanligt tegen de binnenwand en dat de duimstok loodrecht op de dikte van het isolatiemateriaal staat. In afwijking kan ook worden volstaan met een rekening waarop is aangeven dat bij de betreffende woning(en) bepaalde isolatiedikte is toegepast. De rekening moet dan aangeven om welke woning(en) het gaat. Indien er verschillende isolatiedikten en/of verschillende materialen worden toegepast, moet dit per dikte en type worden aangetoond. Indien er isolatiemateriaal is gebruikt dat is voorzien van een KOMO-attest/certificaat moet dit KOMO-attest-certificaat ook bijgevoegd worden.
Type isolatiemateriaal	$\geq 1$ gevel $\geq 1$ dak <sup>1)</sup> $\geq 1$ begane grondvloer	Overzichtsfoto waarop de totale gevel en het dak zijn te zien en foto's van het merk en type isolatiemateriaal ter plekke gemaakt van de bouwkundige constructie. In afwijking kan ook worden volstaan met een rekening waarop is aangeven dat bij de betreffende woning(en) een bepaald type isolatiemateriaal met een bepaalde dikte is toegepast. De rekening moet dan aangeven om welke woning(en) het gaat. Indien er isolatiemateriaal is gebruikt dat is

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

		voorzien van een attest moet dit attest ook worden bijgevoegd.
Plaatsing isolatiemateriaal	$\geq 1$ gevel $\geq 1$ dak <sup>1)</sup> $\geq 1$ begane grondvloer	Overzichtsfoto waarop de totale gevel en het dak zijn te zien en foto's waarop duidelijk te zien is dat de isolatie goed op elkaar aansluit bij: <ul style="list-style-type: none"><li>• het kozijn van raam en/of deur;</li><li>• dak;</li><li>• begane grondvloer;</li><li>• aansluiting van het isolatiemateriaal op elkaar, op minimaal vier verschillende plekken van de gevel.</li></ul>
<p>1) Indien het dak bestaat uit een prefab deel en een niet-prefab deel moet van beide delen bewijs worden verzameld.</p> <p>Om aan te geven dat de foto's bij de betreffende woningen horen, moeten er overzichtsfoto's worden gemaakt waaruit duidelijk blijkt dat het om de betreffende woning gaat. Optioneel: druk op de foto's de GPS-coördinaten, datum en tijdsaanduiding af.</p>		

CONCEPT

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

**Bijlage 6a : Toegestane later mee te rekenen maatregelen (herlabeling)**

Cluster	Categorie	Maatregelen	Wijzigingsniveau
Eén op één vervangingen of wijzigingen	Eigenschappen installatie en isolatie	Kruipruimte-isolatie	Eén op één vervangingen of wijzigingen
		Vloerisolatie	
		Gevelisolatie	
		Dakisolatie	
		Deuren	
		Panelen	
		Beglazing	
		Ventilatie	
		Verwarming	
		Tapwater	
		Koeling	
		Gebouwgebonden energieproductie	
		Geometrische wijziging met betrekking tot isolatie	
Dakisolatie			
Deuren			
Panelen			
Beglazing			
Geometrische wijziging met betrekking tot installatie	Eigenschappen installatie	Verwarming	Wijziging indeling
		Tapwater	Wijziging indeling
		Koeling	Wijziging indeling
			Wijziging met betrekking tot zonwering, overstek en belemmering
Wijzigingen met betrekking tot distributie en/of afgiftesystemen	Eigenschappen installatie	Ventilatie	Wijziging afgiftesysteem
			Wijziging in distributie
		Verwarming	Wijziging in distributie
			Wijziging in afgiftesysteem
			Wijziging in regeling
			Wijziging in afgiftesysteem
		Tapwater	Wijziging in afgiftesysteem
		Koeling	Wijziging in distributie
			Wijziging in afgiftesysteem
			Wijziging in regeling

**ENERGIEPRESTATIE WONINGEN EN WOONGEBOUWEN**  
**Nationale Beoordelingsrichtlijn Deel 9500-W d.d. xx-xx-xxxx**

<b>Bijlage 6b : Niet toegestane later mee te rekenen maatregelen (herlabeling)</b>			
Cluster	Categorie	Maatregelen	Wijzigingsniveau
WGeometrische wijzigingen	Geometrische wijzigingen oppervlakte, isolatie en installatie	Plattegrond en gebruiksoppervlakte	Wijziging in gebruiks- of verliesoppervlakte
			Wijziging in indeling
		Gevelaanzichten	Wijziging in gebruiks- of verliesoppervlakte
			Wijziging in indeling
		Vloerisolatie	Isolatie aan de binnenzijde
		Gevelisolatie	Isolatie aan de binnenzijde
			Isoleren elementen buiten de thermische zone
		Dakisolatie	Isolatie aan de binnenzijde
			Isoleren elementen buiten de thermische zone
		Ventilatie	Wijziging in indeling
		Koeling	Wijziging in indeling
			Wijziging mbt zonwering, overstek of belemmering
Wijzigingen aan installatie	Eigenschappen installatie	Ventilatie	Systeemwijziging
		Tapwater	
		Verwarming	
		Koeling	
		Gebouwgebonden energieproductie	